

Äldrenämnden
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2020-02-07

Diarienummer:
ALN-2019-0010

Handläggare:
Daniel Karlsson

Årsbokslut 2019

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna nämndens ekonomiska årsbokslut 2019,
2. **att** godkänna nämndens sammanställda analys 2019,
3. **att** godkänna uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt nämndens åtgärder 2019,
4. **att** godkänna uppföljning av nämndens internkontrollplan 2019, och
5. **att** överlämna det ekonomiska årsbokslutet och övrig uppföljning till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Äldrenämndens årsbokslut 2019 innefattar både nämndens ekonomiska bokslut, samt uppföljning av hur nämnden uppnått de inriktningsmål och uppdrag som tilldelats nämnden av fullmäktige. Uppföljning och avrapportering har även genomförts av nämndens internkontrollplan 2019.

För 2019 redovisar äldrenämnden ett resultat för 2019 på - 8 mnkr (- 13 mnkr 2018). Det är tre miljoner bättre än den årsprognos som gavs i delårsbokslutet per augusti. Uppföljningen per december av kommunfullmäktiges mål och uppdrag till äldrenämnden, samt nämndens åtgärder i verksamhetsplanen visar även att nämnden nått måloppfyllelse i hög grad för fem inriktningsmål och delvis för tre inriktningsmål.

Ärendet

Beredning

Äldrenämndens ekonomiska årsbokslut 2019

Äldrenämnden redovisar ett resultat för 2019 på - 8 mnkr (- 13 mnkr 2018). Det är tre miljoner bättre än den årsprognos som gavs i delårsbokslutet per augusti.

Budgetramen för äldrenämnden från kommunfullmäktige (kommunbidraget) var 1 848 miljoner kronor för 2019 och nämndens nettokostnader uppgick till 1 856 miljoner kronor (underskott på 0,4 % av budgetramen).

Väsentliga förklaringar till den negativa avvikelsen mot budgetramen för 2019 är:

- Högre personalkostnader än budgeterat varav inhyrd personal svarar för en stor del,
- Kostnader i samband med övertaganden av vårdboenden från extern regi under året,
- Lägre externa intäkter (taxor och avgifter) än budgeterat.

Äldrenämndens sammanställda analys 2019

Nämndens sammanställda analys utgör nämndens verksamhetsberättelse och redovisar de viktigaste händelserna inom nämndens ansvarsområde under året, samt de utmaningar som nämnden står inför framöver. Analysen sammanfattar och redovisar även nämndens uppfyllande av inriktningsmål, uppdrag och åtgärder på övergripande nivå och utveckling av kvalitetsmått och kostnadsmått över tid.

Uppföljning per december av fullmäktiges mål och uppdrag till nämnden, samt uppföljning av nämndens åtgärder i verksamhetsplanen 2019

Uppföljningen per december av kommunfullmäktiges mål och uppdrag till äldrenämnden, samt nämndens åtgärder i verksamhetsplanen visar att nämnden nått måluppfyllelse i hög grad för fem inriktningsmål och delvis för tre inriktningsmål. En överväldigande del av kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden och nämndens åtgärder är färdiga eller fortgår enligt plan. Ett fåtal uppdrag och åtgärder är ej påbörjade, försenade eller stoppade, dessa beskrivs i nämndens sammanställda analys och i särskild uppföljningsbilaga gällande kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt nämndens åtgärder.

Uppföljning och avrapportering av nämndens internkontrollplan 2019

Samtliga nio kontrollmoment från 2019 års internkontrollplan har varit föremål för granskning. Sex av kontrollmomenten var genomförda utan anmärkning och tre med mindre anmärkning.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet förväntas inte ge några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för tillgänglighet

Beslutet förväntas inte ge några konsekvenser för tillgänglighet.

Konsekvenser för jämställdhet

Beslutet förväntas inte ge några konsekvenser för jämställdheten.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Nämndens ekonomiska årsbokslut 2019

Bilaga 2. Nämndens sammanställda analys 2019

Bilaga 3. Uppföljning av nämndens verksamhetsplan 2019

(kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt nämndens åtgärder)

Bilaga 4. Avrapportering av nämnden internkontrollplan 2019

Äldreförvaltningen

Carina Juhlin
Direktör

Bilaga 1. Ekonomiskt årsbokslut 2019

ÄLDRENÄMNDEN	Resultat			
	Kommunbidrag	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2019	2019	2018	201908
Politisk verksamhet	1	0	0	0
Öppen verksamhet	66	3	-5	2
Ordinärt boende	788	29	-33	28
Särskilt boende	993	-39	26	-41
Nämnden totalt	1 848	-8	-13	-11

	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2019	2019	2018	201908
Investeringar	6	6	7	6

1. Resultatanalys per verksamhet 2019

Äldrenämnden redovisar ett resultat för 2019 på - 8 mnkr (- 13 mnkr 2018). Det är tre miljoner bättre än den årsprognos som gavs i delårsbokslutet per augusti.

Budgetramen för äldrenämnden från kommunfullmäktige (kommunbidraget) var 1 848 miljoner kronor för 2019 och nämndens nettokostnader uppgick till 1 856 miljoner kronor (underskott på 0,4 % av budgetramen).

Väsentliga förklaringar till den negativa avvikelser mot budgetramen för 2019 är:

- Högre personalkostnader än budgeterat varav inhyrd personal svarar för en stor del,
- Kostnader i samband med övertaganden av vårdboenden från extern regi under året,
- Lägre externa intäkter (taxor och avgifter) än budgeterat.

De större skillnaderna mellan åren 2018 och 2019 avseende resultat per verksamhet är att särskilt boende för 2019 är den enda verksamheten med negativ avvikelse mot budgetramen medan ordinärt boende och öppen förebyggande verksamhet har positiva avvikelser. Främsta orsakerna till resultatutvecklingen för ordinärt och särskilt boende mellan 2018 och 2019 är:

- Kostnaderna inom hela ordinärt boende har lyckats hållas på nästan exakt likvärdig nivå mot föregående år trots en markant ökad volym,
- Flytt av medel (kommunbidrag) från särskilt boende till ordinärt boende gjordes inför 2019 som en följd av överskottet inom särskilt boende 2018,
- Större underskott inom egen regins särskilda boende för 2019 och kostnader för övertaganden av externa boenden har påverkat totalresultatet för särskilt boende.

1.1. Investeringar

Totalt har investeringar gjorts om 6 mnkr för 2019. Den klart övervägande delen avser investeringar i inventarier/maskiner dels i samband med övertaganden av vårdboenden som skett, dels i samband med flytt av hälso- och sjukvårdspersonal och natthemtjänstpersonal till annan lokal under året.

1.2. Resultat 2017 – 2019

Tabell 1. Resultaträkning för äldrenämnden 2017 – 2019 mot budget

Äldrenämnden	Tkr	Tkr	Tkr	Tkr
RESULTATRÄKNING	Resultat 2019	Budget 2019	Resultat 2018	Resultat 2017
Försäljningsintäkter	1 225 298	1 147 854	1 102 935	896 237
Taxor och avgifter	139 660	141 465	130 690	120 978
Hyror och arrenden	77 132	77 009	75 648	2 966
Bidrag	88 508	74 901	142 769	130 885
Summa intäkter	1 530 598	1 441 228	1 452 042	1 151 065
Köp av huvudverksamhet	-1 742 427	-1 719 369	-1 684 428	-1 614 019
- varav ordinärt boende	-702 190	-682 707	-701 640	-703 852
- varav särskilt boende	-1 001 401	-998 237	-943 200	-871 981
- varav öppna förebyggande insatser	-38 836	-38 424	-39 587	-38 186
Personalkostnader	-1 064 127	-1 048 041	-988 143	-830 372
Lämnade bidrag	-16 488	-9 802	-44 771	-44 531
Lokal- och fastighetskostnader	-224 822	-227 486	-218 390	-149 848
Måltids- och transportkostnader m.m.	-54 063	-52 401	-55 806	-48 346
Inhyrd personal	-37 759	-20 610	-28 415	-27 186
Kommungemensamma kostnader	-97 208	-96 804	-98 745	-83 845
Övriga kostnader (material, el, m.m.)	-145 289	-132 402	-135 695	-110 078
Summa kostnader	-3 382 182	-3 306 914	-3 254 392	-2 908 225
Av - och nedskrivningar, finansnetto	-4 646	-4 195	-3 872	-4 007
Effektiviseringskrav	-	21 679	-	-
Verksamhetens nettokostnader	-1 856 229	-1 848 201	-1 806 222	-1 761 166
Kommunbidrag	1 848 201	1 848 201	1 793 213	1 693 849
RESULTAT	-8 028	0	-13 009	-67 317

Resultatutvecklingen är fortsatt positiv för nämnden där även 2019 års resultat var bättre än föregående år (trots negativa avvikelser på totalen mot budgetramen).

Det kan noteras att personalkostnaderna ökat kraftigt under perioden 2017 till 2019 vilket främst är en följd av de övertaganden av vårdboenden som skett under 2018 och 2019 till egen regi från externa aktörer och därmed också ökad personalmängd i egen regi. En kostnadspost som fortsatt öka markant även 2019 är kostnader för inhyrd personal och avser främst sjuksköterskor inom hälso- och sjukvården och på vårdboenden (egen regi).

Vidare framgår att bidragsintäkter minskat markant under 2019 mot föregående år, från 142,8 mnkr till 88,5 mnkr, vilket främst förklaras av mindre statliga medel. Dock budgeterades det inte för några statliga medel inför 2019 då inget beslut fanns från statligt håll varför de medel som ändå erhöles föregående år var en positiv avvikelse mot budget.

1.3. Egen regins resultat 2019

Tabell 2 visar utfallet resultatmässigt för egen regin totalt 2019 mot årsprognos och budget.

Tabell 2. Egen regins resultat 2019 mot prognos och budget

EGEN REGI			
Belopp i tkr kronor (vänt belopp)	Resultat 2019	Årsprognos 2019	Budget 2019
Taxor och avgifter	1 448	1 452	1 381
Statsbidrag	4 510	3 840	1 390
Försäljning verksamhet andra kommuner samt övriga externa intäkter	93 413	91 318	84 712
Nämndinterna intäkter	1 043 595	1 038 608	979 264
Övriga intäkter	49 569	49 395	46 188
Summa intäkter	1 192 535	1 184 613	1 112 935
Personalkostnader	-991 663	-998 727	-968 514
Lokalhyror	-18 318	-17 743	-16 176
Övriga kostnader	-243 579	-231 028	-198 080
Avskrivningar	-1 664	-1 704	-1 965
Summa kostnader	-1 255 223	-1 249 202	-1 184 735
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	-82	-85	-105
Resultat	-62 770	-64 674	-71 906

Av tabell 2 framgår att personalkostnaderna ökat markant mot budget för 2019 vilket främst förklaras av flera övertaganden av vårdboenden då en stor del av kostnaderna på vårdboenden utgörs av personalkostnader. Gällande raden 'övriga kostnader' är ökningen i förhållande till budget framförallt drivet av den markanta ökningen av kostnader för inhyrd personal som skett inom hälso- och sjukvården och på vårdboenden. Detta är väsentliga delar som bidrar till förklaring av det negativa resultatutfallet på helheten för egen regin.

Övrigt väsentligt att lägga till är att det erhöles mer statsbidrag än mot prognos och budget men samtidigt kraftigt mindre bidrag totalt mot föregående år, c a 25 mnkr mindre än 2018.

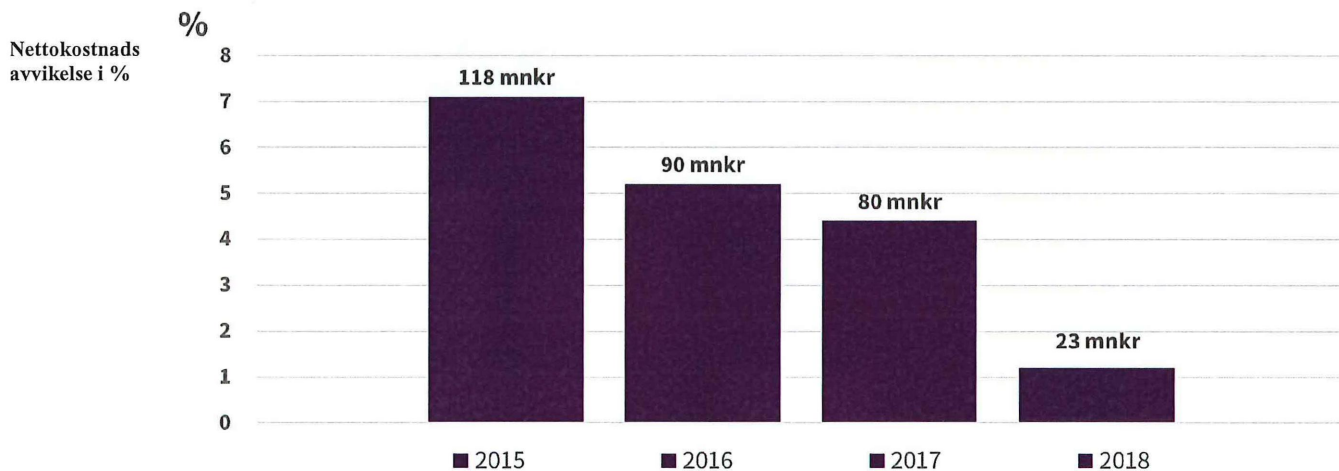
För egen regin totalt är det något mindre underskott än vad som budgeterats inför 2019 och prognosticerats i samband med delårsbokslutet per augusti föregående år.

2. Nettokostnader och nettokostnadsavvikelse för äldreomsorgen

I diagram 1 nedan redovisas den så kallade nettokostnadsavvikelsen för Uppsala kommun samt i tabell 3 nedan även nettokostnader (intäkter minus kostnader) per verksamhet.

2.1. Nettokostnadsavvikelse mot referenskostnad

Diagram 1. Nettokostnadsavvikelse för äldreomsorgen i Uppsala kommun 2015 - 2018

I diagram 1 ovan illustreras hur nettokostnadsavvikelsen mot den så kallade *referenskostnaden*¹ har utvecklats över tid. Med detta menas hur de faktiska nettokostnaderna i Uppsala kommun inom äldreomsorgen avviker och förhåller sig till en beräknad kostnad om äldreomsorgen bedrevs i enlighet med rikets genomsnittliga ambitionsnivå och effektivitet. Då uppgifter centralt för riket endast finns till och med 2018 redovisas diagrammet så långt uppgifter finns.

Diagrammet illustrerar att nettokostnadsavvikelsen minskat markant framförallt 2018, från 80 mnkr till 23 mnkr. Det betyder att Uppsalas kostnadsnivå 2017 var 80 mnkr högre än kostnadsnivån enligt referenskostnaden, d v s rikets genomsnittliga kostnadsnivå med hänsyn till ambitionsnivå och effektivitet. För år 2018 var motsvarande siffra 23 mnkr och dessa 23 mnkr kan bland annat hänföras till att Uppsala kommun har ett mer omfattande uppdrag av förskrivning av hjälpmedel inom hälso- och sjukvården än många andra kommuner. Diagram 1 indikerar att kostnadsnivån inom äldreomsorgen i Uppsala kommun har minskat avsevärt mot tidigare år och jämfört med den beräknade referenskostnaden.

¹ Referenskostnad indikerar vad äldreomsorgen borde ha för nettokostnad om kommunen bedrev sin verksamhet i enlighet med rikets genomsnittliga ambitionsnivå och effektivitet. I beräkningen av referenskostnad tas hänsyn till strukturella skillnader för en kommun mot riket i övrigt. Avvikelser mot referenskostnaden kan således bero på både skillnad i ambitionsnivå i kommunen och/eller effektivitetsskillnader och/eller eventuella strukturella orsaker som inte omhändertas i referenskostnadsberäkningen.

2.2. Nettokostnader per verksamhet i Uppsala kommun

I tabell 3 nedan framgår nettokostnader (intäkter minus kostnader) mot budgetram per verksamhet.

Tabell 3. Nettokostnader per verksamhet mot budgetram 2018 och 2019

Nettokostnader	mnr	mnr	mnr	mnr	mnr	mnr
Totalt per verksamhet	2019	Kommunbidrag 2019	Resultat 2019	2018	Kommunbidrag 2018	Resultat 2018
Politisk verksamhet	-1	1	0	-1	1	0
Öppna insatser	-63	66	3	-64	59	-5
Ordinärt boende	-759	788	29	-774	740	-34
Särskilt boende	-1 032	993	-39	-967	993	26
Totalt	-1 856	1 848	-8	-1 806	1 793	-13

Från tabell 3 ovan framgår att kostnadsnivån (nettokostnaderna) inom ordinärt boende minskat mellan 2018 och 2019, från 774 mnr till 759 mnr. Detta trots en kraftig volymökning inom hemtjänsten båda dessa år samtidigt som hemtjänst är den enskilt största verksamheten inom ordinärt boende (se vidare 3.1. nedan). Framförallt beror denna kostnadsminskning under 2019 inom ordinärt boende på:

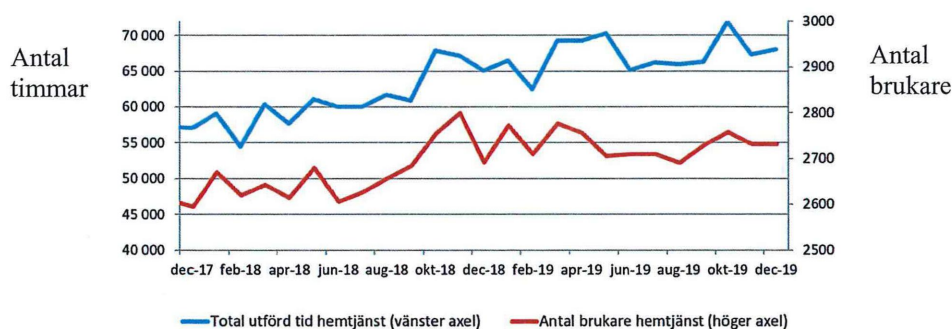
- Minskat antal korttidsplatser,
- Minskade kostnader för hälso- och sjukvård med ny ersättningsmodell,
- Minskade kostnader för utskrivningsklara patienter från slutenvården,
- Ökade avgiftsintäkter inom hemtjänst och hälso- och sjukvård.

3. Volymutveckling ordinärt och särskilt boende

3.1. Hemtjänst (ordinärt boende)

I diagram 2 nedan visas volymutveckling mellan 2017 och 2019 av antal brukare med hemtjänst i Uppsala kommun och total mängd utförd tid av hemtjänst per månad samma period. Det sistnämnda är det som styr ersättningen till utförare av hemtjänst. Ökningen 2019 för utförd tid till brukare var c a 13 procent för *egen regin* och c a 6 procent för *extern regi*. Det var en ökning i nivå med 2018 för *egen regin* och ungefär samma ökning som 2018 för *extern regi* och totalt sett en relativt kraftig ökning sett över en tvåårsperiod. Ökningen av antal brukare 2019 var betydligt mindre än ökningen av timmarna, c a 2,3 procent totalt.

Diagram 2. Antal brukare med hemtjänst (SoL) och total utförd tid

3.2. Särskilt boende

I tabell 4 nedan visas volymutvecklingen sett till antal platser för de tre driftsformerna som finns inom Uppsala kommun.

Tabell 4. Antal boendeplatser 2018 och 2019 per driftsform

Antal boendeplatser och volymökning per driftsform							
SÄBO	2018			2019			2018/2019
	mars	sept	dec	mars	sept	dec	
Platser totalt	1665	1684	1687	1690	1721	1727	2,4%
EGEN REGI	872	884	880	911	1013	1063	21%
LOU (externa)	374	343	343	278	179	128	-63%
LOV (externa)	419	457	464	501	529	536	16%
% andel ER	52%	52%	52%	54%	59%	62%	
% andel LOU	22%	20%	20%	16%	10%	7%	
% andel LOV	25%	27%	28%	30%	31%	31%	

Av tabell 4 ovan framgår att volymökningen totalt för alla driftsformer var 2,4 procent för 2019. Detta sett till antalet ersatta vårdboendeplatser (inklusive korttidsplatser) och oberoende av i vilken takt platser blev belagda. Störst volymökning var inom egen regi, c a 21 procent, som en följd av flertalet övertaganden av vårdboenden från externa LOU boenden följt av ökningen inom LOV som var c a 16 procent.

Väsentligt att poängtera är att ökningen kostnadsmissigt var högre än volymökningen av antal platser, c a 6 procent var kostnadsökningen totalt för särskilt boende 2019 mot 2018. Detta bland annat beroende på att takten i vilket nya brukare flyttar in på ett nytt boende påverkar kostnadsbilden mer än bara utökningen av antalet boendeplatser generellt.

Äldreförvaltningen

Carina Juhlin

Förvaltningsdirektör

Bilaga 2. Äldrenämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Viktiga händelser under året

- Samverkan med Region Uppsala för förbättrat och effektivare arbetssätt vid utskrivning från slutenvård har inletts och arbetet för förbättringar fortgår. Arbetet har också påbörjats tillsammans med Region Uppsala för införande av vårdcentrum.
- En innovationsstrategi har arbetats fram som pekar ut riktning och långsiktiga mål inom området. I samband med detta har även två miljoner kronor avsatts inom ramen för en innovationsfond. Genom fonden ges äldreförvaltningens egenregi möjlighet att driva verksamhetsutveckling och innovation i linje med nämndens ambitioner. Fonden ger möjlighet att fortsätta arbetet med nya arbetssätt och välfärdsteknik i syfte att skapa mervärde på sikt för kommunens brukare och medborgare oavsett utförare.
- Vård -och omsorgsboendet Tavastehus (med demensinriktning) avvecklades under våren 2019 utifrån beslut från äldrenämnden.
- Vård -och omsorgsboendet Glimmervägen togs efter beslut av äldrenämnden över av egenregin när avtalet enligt LOU upphörde i oktober 2019.
- Två vård -och omsorgsboenden, Balder och Höganäs togs under sommaren 2019 över av egenregin, då företaget som drev boenden enligt LOU gick i konkurs.
- I och med att avtalet med Diakonistiftelsens dagverksamhet löpte ut avvecklades dessa platser och berörda brukare fick plats inom egenregins dagverksamheter.
- Två hemtjänstföretag som verkat inom tjänsteområdet service har avslutats under året. Ett företag fick avslag på sin ansökan då de inte uppfyllde de krav som ställs utifrån ekonomisk ställning och ett företag fick avtalet hävt pga. allvarliga brister mot avtal.
- Ny ersättningsmodell har införts inom hemsjukvården.
- Upphandling och uppstartsarbete har genomförts inom ramen för införande av nytt verksamhetssystem (Life Care).

Organisationsförändringar

- Under hösten har samlokalisering av hemsjukvården genomförts. Från 2019-11-01 delar hemsjukvård, joursjukvård och nattpatrull gemensamma lokaler.
- Funktionen Hjälpmedelsansvarig (HAL) införlivades under avdelningen avtal och marknad from 1 januari 2019 från att tidigare varit organiserad under egenregin. Organisationsförändringen genomfördes utifrån att funktionen är en systemledningsfunktion som verkar mot samtliga utförare.

- Omsorgsdebiteringen har under året övergått organisatoriskt från kommunledningskontoret till äldreförvaltningen och avdelningen för rådgivning och bistånd.
- En samorganisering av genomförts av avdelningen för kvalitet och utveckling som nu arbetar för både äldreförvaltningen och omsorgsförvaltningen.

Omvärldsförändringar

Under hösten 2019 rapporterar Sveriges kommuner och regioner (SKR) om stora ekonomiska utmaningar för landets kommuner och regioner, där kostnaderna för välfärden ökar snabbare än intäkterna. Eftersom antalet yngre och äldre blir allt fler i Sverige, samtidigt som personer i arbetsför ålder inte ökar i samma takt blir också kostnaderna för välfärden högre än skatteintäkterna. Även i Uppsala görs en liknande bedömning. I kommunens omvärldsanalys konstateras att trenden med växande barnkullar och en än mer åldrande befolkning sätter press på kommunens ekonomi och finansieringen av välfärden. Behov finns att våga tänka nytt och vara nyskapande i hur framtidens välfärdstjänster utformas för att säkra en god välfärd. Till det kommer också osökt frågor om kommunens prioriteringar inom välfärdsområdet.

I november 2018 utsåg regeringen en så kallad nationell samordnare med uppdrag att främja en hållbar kompetensförsörjning inom kommunalt finansierad vård och omsorg. Uppdraget innebär att stödja kommunerna genom att bland annat stimulera förändringsarbete för en attraktivare arbetsmiljö, stärka ledarskapet samt föreslå välfärdstekniska lösningar som kan avlasta personalen. Samordnaruppdraget har tilldelats Göran Johansson, tidigare ordförande för Metall, och ska redovisas senast den 15 juni 2021.

Måluppfyllelse

Ekonomi

ÄLDRENÄMNDEN				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2019	2019	2018	201908
Politisk verksamhet	1	0	0	0
Vård och omsorg om äldre	1 847	-8	-13	-11
varav öppna insatser	66	3	-5	2
varav insatser enligt SoL och HSL	1 781	-11	-8	-13
Nämnden totalt	1 848	-8	-13	-11
	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2019	2019	2018	201908
Investeringar	6	6	7	6

Äldrenämndens resultat för 2019 var - 8 mnkr (- 13 mnkr 2018). Målet om en ekonomi i balans för 2019 är därför inte helt uppfyllt även om resultatutvecklingen för nämnden är fortsatt positiv mot föregående år.

Investeringar har gjorts i enlighet med budgetramen och främst inom särskilt boende.

Inriktningsmål, uppdrag och åtgärder

Under år 2019 aviserades kommunfullmäktiges uppdrag utifrån nio övergripande inriktningsmål. Av dessa var samtliga aktuella för äldrenämnden utom ett som avsåg den pedagogiska verksamheten¹. Mängden uppdrag och åtgärder under fullmäktiges inriktningsmål framgår av tabell 1 nedan. Av den kvantitativa sammanställningen framgår att den största mängden åtgärder som äldrenämnden aviserat för 2019, fokuserat på mål 4 och 7. Här återfanns totalt drygt 40 procent av samtliga åtgärder. Flest uppdrag (ca 35 procent) återfinns under inriktningsmål 7.

Tabell 1: Fördelning av uppdrag och åtgärder utifrån fullmäktiges inriktningsmål för 2019.

Inriktningsmål	Antal uppdrag	Andel av samtliga uppdrag %	Antal åtgärder	Andel av samtliga åtgärder %
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi	1	4	6	10
2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i	2	9	4	6
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande	3	13	9	15
4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet	2	9	12	19
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	2	9	3	5
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande	Ej aktuellt för äldrenämnden			
7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	8	35	14	23
8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället	2	9	4	6
9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	3	13	10	16
Totalt	23	100	62	100

När det gäller måluppfyllelsen inom de olika inriktningsmålen redovisas utfallet schematiskt i tabell 2.

Tabell 2: Måluppfyllelse i förhållande till inriktningsmål under 2019.

inriktningsmål	Måluppfyllelse			
	Helt	I hög grad	Delvis	Ej uppfyllt
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi			x	
2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i		x		
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande		x		
4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet		x		
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete			x	
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande	Ej aktuellt för äldrenämnden			
7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet		x		
8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället		x		
9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala		x		
Totalt	0	6	2	0

¹ Gäller inriktningsmål 6: Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande.

I tabell 3 och 4 görs en redovisning av hur måluppfyllelsen varit ifråga om de uppdrag som fullmäktige ålagt äldrenämnden, samt de åtgärder som nämnden formulerat utifrån uppdragen i sin verksamhetsplan.²

Av de totalt 23 uppdragen kan konstateras att 39 procent var färdiga vid årets slut (9 uppdrag). 43 procent (10 uppdrag) var påbörjade och fortgick enligt plan, medan 4 uppdrag var försenade eller stoppade.

Av de totalt 62 åtgärderna kan konstateras att 45 procent (28 åtgärder) var färdiga vid årets slut. 42 procent (26 åtgärder) var påbörjade medan 13 procent (8 åtgärder) var ej påbörjade, försenade eller stoppade.

Tabell 3: Måluppfyllelse ifråga om olika uppdrag under inriktningsmålen för 2019.

Inriktningsmål	Måluppfyllelse föruppdrag				Försenat	Stoppat
	Färdigt	Påbörjat	Väntar	Ej påbörjat		
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi		1				
2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i	1	1				
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande	1	1			1	
4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet	1	1				
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	1	1				
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande		Ej aktuellt för äldrenämnden				
7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	4	3			1	
8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället	1				1	
9. Uppsalas kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala		2				1
Totalt	9	10			3	1

Tabell 4: Måluppfyllelse ifråga om olika åtgärder under inriktningsmålen för 2019.

Inriktningsmål	Måluppfyllelse föruppdrag				Försenat	Stoppat
	Färdigt	Påbörjat	Väntar	Ej påbörjat		
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi	3	2			1	
2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i	2	2				
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande	3	5		1		
4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet	7	3			1	1
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	2	1				
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande		Ej aktuellt för äldrenämnden				
7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	5	7			2	
8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället	3				1	
9. Uppsalas kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	3	6				1
Totalt	28	26		1	5	2

² Beskrivningar av bedömningen av måluppfyllelsen av inriktningsmålen (och de nämndsmål som nämnden själv formulerat för att bidra till måluppfyllelse) finns att läsa i bilaga 3, Uppföljning per december av äldrenämndens verksamhetsplan 2019.

De uppdrag/åtgärder som var påbörjade men inte färdiga fortgår enligt plan under innevarande år, främst inom ramen för verksamhetsplan 2020 och/eller handlingsplan för äldrevänlig kommun.

När det gäller de fåtal uppdrag och åtgärder som är ej påbörjade, försenade eller stoppade så ges en kort redovisning nedan:

Ej påbörjade åtgärder:

Ej påbörjad åtgärd: Genom systematisk uppföljning inom ramen för valfrihetssystemet för hemvård säkerställa att andelen förnybar energi vid transporter succesivt ökar. (Gäller endast externa utförare)

Aktiviteter har inte påbörjats för denna åtgärd. Tankar finns att följa upp via en enkät till alla utförare. Uppföljning görs sedan vid avtalsuppföljningar

Försenade uppdrag/åtgärder:

Försenad åtgärd: Att utifrån analys av följande verksamhetsområden ta fram åtgärder för att minska ojämställdhet: -Träffpunkter, Seniorrestauranger, Uppsökande hembesök, föreningsbidrag

Statistik är framtagen för de olika verksamhetsområdena. Analysarbete och arbetet med att ta fram åtgärder är försenat och integreras inom ramen för koncernövergripande kartläggning under år 2020, samt med översynen av föreningsbidragen och utformningen av nya arbetsformer för hälsofrämjande insatser och samhällsinformation till äldre.

Försenat uppdrag: Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande

Uppdraget flyter på enligt plan när det gäller egen regin men när det gäller externa utförare behövs ytterligare insatser för att möjliggöra systematisk uppföljning. Aktiviteter har inte påbörjats när det gäller externa utförare. Tankar finns att följa upp via en enkät till alla utförare. Uppföljning görs sedan vid avtalsuppföljningar

Försenad åtgärd: Utifrån handlingsplan för äldrevänlig kommun, genom samverkan med andra berörda parter och genom ett intersektionellt perspektiv ta fram förslag på och genomföra åtgärder för att motverka ålderism och ojämställdhet

Handlingsplanen för äldrevänlig kommun syftar bland annat till att motverka ålderism och ojämställdhet. Handlingsplan antogs av Äldrenämnden den 22 augusti men antagande i KS är försenat. Planen kommer att gå till KS för beslut under första kvartalet 2020. När handlingsplanen antagits i KS påbörjas implementeringen av åtgärden.

Försenat uppdrag/åtgärd: Se över möjligheten att utöka förenklad biståndsbedömning inom vissa verksamheter för äldre.

Utredning för ett eventuellt införande av förenklad beslutsfattande är påbörjad och beslut i nämnd planeras under våren 2020.

Försenad åtgärd: Se över och revidera äldrenämndens "Riktlinjer för mat- måltider- och nutrition inom äldreomsorgen i Uppsala kommun"

Äldrenämndens översyn av riktlinjerna för mat- måltider och nutrition är försenad, då Region Uppsalas nutritionsrutin, som kommer att inverka på hur kommunen ska förhålla sig i en del av dessa frågor, inte är färdig. Den kommunala riktlinjen kommer inte att revideras förrän Region Uppsalas rutin är klar.

Försenat uppdrag/åtgärd: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering. Arbetet med att ta fram en informationshanteringsplan är försenat och kommer påbörjas under 2020, troligtvis i höst. Arbetet kommer drivas i projektform och en projektgrupp kommer tillsättas. Beräknat slutdatum hösten 2021. Förseningen beror i stor del på grund av införandet av det nya diarieföringssystemet DHS.

Stoppade uppdrag/åtgärder:

Stoppad åtgärd: Samla kunskap om våld i nära relationer, missbruksproblematik och suicid för att identifiera kopplingar däremellan.

Åtgärden är stoppad och kommer inte att genomföras. Förebyggande åtgärder och aktiviteter pågår inom såväl våld i nära relationer, missbruksproblematik och suicid men att identifiera kopplingar däremellan bedöms inte vara en åtgärd som ligger inom äldrenämndens ansvarsområde.

Stoppat uppdrag/åtgärd: Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön.

Uppdraget/åtgärden är i stoppad i väntan på instruktioner från kommunledningskontoret. Oklart hur åtgärden ska genomföras.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Jämfört med genomsnittet för kommuner inom jämförnätverket R9³ har det sedan flera år tillbaka varit en lägre andel av den äldre befolkningen i Uppsala, som har bistånd i form av vård- och omsorgsboende och hemtjänst. Förändringarna under de senaste åren har varit små. På grund av omläggningar i statistiken vad det gäller hemtjänsten, är dock uppgifterna (i KOLADA⁴) från 2018 inte jämförbara med de tidigare. Förutsatt att jämförkommunerna (R9) hanterat omläggningen likartat, har en ökad inkludering av brukare med mer begränsade insatser⁵, istället medfört att hemtjänsten i Uppsala har en omfattning något större än genomsnittet för R9 kommunerna.

När det gäller den s.k. nettokostnadsavvikelsen, vilket något förenklat utgör kostnaden för äldreomsorgen jämfört med den statistiskt förväntade kostnaden, så har denna kraftfullt förbättrats under senare år. Värdet ligger nu nära 0, om än dock något högre än genomsnittet för R9-kommunerna.

³ Nätverket R9 består av Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås och Örebro

⁴ KOLADA = Kommun och landstingsdatabasen.

⁵ Inom hemtjänsten inkluderas numera alla brukare, tidigare har brukare med enbart matdistribution, trygghetslarm eller färre än två timmar hemtjänst i månaden exkluderats

Tabell 5: Volymer, kostnader, omdömen m.m. jämfört med nätverket R9⁶2015–2019.

År	2015	2016	2017	2018	2019
Volymer					
Invånare 65 år och äldre i särskilt boende	4,2	4,2	4,3	4,3	-
Avvikelse jämfört med R9	-0,5	-0,6	-0,4	-0,4	-
Invånare 65 år och med hemtjänst i ordinärt boende	6,7	6,9	7,0	10,4	-
Avvikelse jämfört med R9	-1,0	-1,4	-1,4	+2,0	-
Nettokostnadsavvikelse *					
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	7,1	5,2	4,4	1,2	-
Avvikelse jämfört med R9 **	+8,7	+8,4	+6	+2	-
Omdömen ***					
Hemtjänst andel ganska/mkt nöjda	86	88	86	86	86
Avvikelse jämfört med R9	-4	-1	-3	-2	-1
Särskilt boende andel ganska/mkt nöjda	78	80	81	78	74
Avvikelse jämfört med R9	-4	-1	-1	-2	-6
Personalkontinuitet****	-	19	20	18	12
Avvikelse jämfört med R9	-	+4	+5	+2	-3
Andel äldreomsorg (brukare) i privat regi	50,9	46,6	45,3	39,6	-
Avvikelse jämfört med R9	+24,8	+23,1	+22,5	+20,0	-

* Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Nettokostnadsavvikelse är avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad för äldreomsorg i kr/invånare.

** Plus betyder högre kostnader i Uppsala kommun.

*** Socialstyrelsens brukarundersökning.

**** Antal personal som en hemtjänsttagare med omfattande omvårdnadsbehov möter under 14 dagar, medelvärde Kommunens kvalitet i korthet KKiK. Av R9-kommunerna har Norrköping ej rapporterat 2016–2018, Örebro har ej rapporterat 2018.

De helhetsomdömen som under de senaste åren givits om äldreomsorgen, i Socialstyrelsens brukarundersökning, ligger i Uppsala kommun något lägre än genomsnittet för jämförbara kommuner. Skillnaderna är dock relativt små i procentenheter. För hemtjänsten är andelen ganska/mycket nöjda på samma nivå som föregående år. Inom särskilt boende har en ytterligare minskning skett av andelen ganska/mycket nöjda. Gemensamt för en majoritet av samtliga kommuner är samtidigt att en överväldigande majoritet av de svarande uppger att de är ganska eller mycket nöjda med äldreomsorgen.

När det gäller personalkontinuiteten så har Uppsala under de senaste åren uppvisat en något lägre personalkontinuitet jämfört med liknanden kommuner. Skillnaderna har dock minskat över tid och under 2019 har det skett en kraftfull förbättring. Värdet överträffar nu genomsnittet för R9-kommunerna.

Andelen brukare inom äldreomsorgen i Uppsala som erhåller vård och omsorg från en privat entreprenör har under flera år legat mycket över genomsnittet för R9-kommunerna. Andelen har minskat något under senare år, men är ändå dubbelt så stor som genomsnittet för R9-kommunerna.

⁶ Nätverket R9 består av Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås och Örebro

Framtida utmaningar

En kraftig ökning av personer 80 år och äldre väntar i Uppsala under de närmaste åren. Den största befolkningsökningen i denna åldersgrupp väntas dock ske under de efterföljande åren och fram till år 2030. Under perioden 2021–2030 förväntas en ökning på närmare 5 600 personer eller motsvarande drygt 600 personer årligen. I denna åldersgrupp har för närvarande omkring var tredje någon form av insats och de utgör omkring 75–80 % av brukarna inom kommunens äldreomsorg.

För att möta det ökade antalet äldre är av stor strategisk betydelse att försöka påverka och optimera alla de faktorer som påverkar möjligheterna att leva ett hälsosamt liv i oberoende på äldre dagar i kommunen. Här är implementeringen av handlingsplanen för en äldrevänlig kommun centralt och i det, inte minst, möjligheten att skapa ett partnerskap med andra samhällsaktörer. Många påverkansfaktorer, till exempel sådant som rör kommunikationer och hälso- och sjukvård, ligger utanför det som kommunen fullt ut kan påverka.

Samhällsplaneringen behöver utformas för att öka tillgängligheten, inte bara i fysiskt avseende utan även för att ge tillgång till service och möjligheter till full delaktighet i samhällslivet. Äldrenämnden är en aktör bland flera inom samhällsplaneringen och behöver därför intensifiera sin medverkan och samarbetet med bland annat kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden. En viktig del i detta är att bidra med kunskap och underlag för att möjliggöra ett ökat utbud av äldreboende på den ordinarie bostadsmarknaden.

Förebyggande och hälsofrämjande insatser kommer fortsatt att vara centrala för att, om möjligt, skjuta omsorgsbehov på framtiden och ge äldre möjligheter till ökad livskvalitet. Dessa insatser behöver utvecklas för att i ännu högre grad nå de personer där behovet är som störst. När det gäller de förebyggande insatserna är även samverkan med civilsamhället en viktig resurs som behöver utvecklas.

Också ifråga om själva äldreomsorgen kommer det att behövas flera åtgärder för att möta de ökade behoven, hit hör till exempel ökade insatser kring personalrekrytering och kompetensförsörjning, ökat nyttjande av innovationer, digitalisering, välfärdsteknik och nya tjänstekoncept, anpassningar av policyer och riktlinjer, samt effektiviseringar.

Andelen vård- och omsorgsboenden inom ramen för LOV har succesivt ökat i Uppsala under de senaste åren och denna ökning förväntas fortsätta framöver. Inom denna upphandlingsform så svarar utföraren inte bara för utförandet av omsorgen, utan även för fastigheten och annan tillhörande infrastruktur. Fri etableringsrätt råder. Under de senaste åren har utbyggnaden av vård- och omsorgsbostäder nästan uteslutande skett inom ramen för LOV och denna trend förväntas fortsätta under de kommande åren. Detta sammantaget utgör en utmaning för nämndens möjligheter att styra och planera utbyggnaden av vård- och omsorgsbostäder i kommunen framöver.

Bilaga 2. Äldrenämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Viktiga händelser under året

- Samverkan med Region Uppsala för förbättrat och effektivare arbetssätt vid utskrivning från slutenvård har inletts och arbetet för förbättringar fortgår. Arbetet har också påbörjats tillsammans med Region Uppsala för införande av vårdcentrum.
- En innovationsstrategi har arbetats fram som pekar ut riktning och långsiktiga mål inom området. I samband med detta har även två miljoner kronor avsatts inom ramen för en innovationsfond. Genom fonden ges äldreförvaltningens egenregi möjlighet att driva verksamhetsutveckling och innovation i linje med nämndens ambitioner. Fonden ger möjlighet att fortsätta arbetet med nya arbetssätt och välfärdsteknik i syfte att skapa mervärde på sikt för kommunens brukare och medborgare oavsett utförare.
- Vård -och omsorgsboendet Tavastehus (med demensinriktning) avvecklades under våren 2019 utifrån beslut från äldrenämnden.
- Vård -och omsorgsboendet Glimmervägen togs efter beslut av äldrenämnden över av egenregin när avtalet enligt LOU upphörde i oktober 2019.
- Två vård -och omsorgsboenden, Balder och Höganäs togs under sommaren 2019 över av egenregin, då företaget som drev boenden enligt LOU gick i konkurs.
- I och med att avtalet med Diakonistiftelsens dagverksamhet löpte ut avvecklades dessa platser och berörda brukare fick plats inom egenregins dagverksamheter.
- Två hemtjänstföretag som verkat inom tjänsteområdet service har avslutats under året. Ett företag fick avslag på sin ansökan då de inte uppfyllde de krav som ställs utifrån ekonomisk ställning och ett företag fick avtalet hävt pga. allvarliga brister mot avtal.
- Ny ersättningsmodell har införts inom hemsjukvården.
- Upphandling och uppstartsarbete har genomförts inom ramen för införande av nytt verksamhetssystem (Life Care).

Organisationsförändringar

- Under hösten har samlokalisering av hemsjukvården genomförts. Från 2019-11-01 delar hemsjukvård, joursjukvård och nattpatrull gemensamma lokaler.
- Funktionen Hjälpmedelsansvarig (HAL) införlivades under avdelningen avtal och marknad from 1 januari 2019 från att tidigare varit organiserad under egenregin. Organisationsförändringen genomfördes utifrån att funktionen är en systemledningsfunktion som verkar mot samtliga utförare.

- Omsorgsdebiteringen har under året övergått organisatoriskt från kommunledningskontoret till äldreförvaltningen och avdelningen för rådgivning och bistånd.
- En samorganisering av genomförts av avdelningen för kvalitet och utveckling som nu arbetar för både äldreförvaltningen och omsorgsförvaltningen.

Omvärldsförändringar

Under hösten 2019 rapporterar Sveriges kommuner och regioner (SKR) om stora ekonomiska utmaningar för landets kommuner och regioner, där kostnaderna för välfärden ökar snabbare än intäkterna. Eftersom antalet yngre och äldre blir allt fler i Sverige, samtidigt som personer i arbetsför ålder inte ökar i samma takt blir också kostnaderna för välfärden högre än skatteintäkterna. Även i Uppsala görs en liknande bedömning. I kommunens omvärldsanalys konstateras att trenden med växande barnkullar och en än mer åldrande befolkning sätter press på kommunens ekonomi och finansieringen av välfärden. Behov finns att våga tänka nytt och vara nyskapande i hur framtidens välfärdstjänster utformas för att säkra en god välfärd. Till det kommer också öskt frågor om kommunens prioriteringar inom välfärdsområdet.

I november 2018 utsåg regeringen en så kallad nationell samordnare med uppdrag att främja en hållbar kompetensförsörjning inom kommunalt finansierad vård och omsorg. Uppdraget innebär att stödja kommunerna genom att bland annat stimulera förändringsarbete för en attraktivare arbetsmiljö, stärka ledarskapet samt föreslå välfärdstekniska lösningar som kan avlasta personalen. Samordnaruppdraget har tilldelats Göran Johansson, tidigare ordförande för Metall, och ska redovisas senast den 15 juni 2021.

Måluppfyllelse

Ekonomi

ÄLDRENÄMNDEN				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2019	2019	2018	201908
Politisk verksamhet	1	0	0	0
Vård och omsorg om äldre	1 847	-8	-13	-11
varav öppna insatser	66	3	-5	2
varav insatser enligt SoL och HSL	1 781	-11	-8	-13
Nämnden totalt	1 848	-8	-13	-11
	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2019	2019	2018	201908
Investeringar	6	6	7	6

Äldrenämndens resultat för 2019 var - 8 mnkr (- 13 mnkr 2018). Målet om en ekonomi i balans för 2019 är därför inte helt uppfyllt även om resultatutvecklingen för nämnden är fortsatt positiv mot föregående år.

Investeringar har gjorts i enlighet med budgetramen och främst inom särskilt boende.

Inriktningsmål, uppdrag och åtgärder

Under år 2019 aviserades kommunfullmäktiges uppdrag utifrån nio övergripande inriktningsmål. Av dessa var samtliga aktuella för äldreutskottet utom ett som avsåg den pedagogiska verksamheten¹. Mängden uppdrag och åtgärder under fullmäktiges inriktningsmål framgår av tabell 1 nedan. Av den kvantitativa sammanställningen framgår att den största mängden åtgärder som äldreutskottet aviserat för 2019, fokuserat på mål 4 och 7. Här återfanns totalt drygt 40 procent av samtliga åtgärder. Flest uppdrag (ca 35 procent) återfinns under inriktningsmål 7.

Tabell 1: *Fördelning av uppdrag och åtgärder utifrån fullmäktiges inriktningsmål för 2019.*

Inriktningsmål	Antal uppdrag	Andel av samtliga uppdrag %	Antal åtgärder	Andel av samtliga åtgärder %
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi	1	4	6	10
2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i	2	9	4	6
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande	3	13	9	15
4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet	2	9	12	19
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	2	9	3	5
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande	Ej aktuellt för äldreutskottet			
7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	8	35	14	23
8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället	2	9	4	6
9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	3	13	10	16
Totalt	23	100	62	100

När det gäller måluppfyllelsen inom de olika inriktningsmålen redovisas utfallet schematiskt i tabell 2.

Tabell 2: *Måluppfyllelse i förhållande till inriktningsmål under 2019.*

inriktningsmål	Måluppfyllelse			
	Helt	I hög grad	Delvis	Ej uppfyllt
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi			x	
2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i		x		
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande		x		
4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet		x		
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete			x	
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande	Ej aktuellt för äldreutskottet			
7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet		x		
8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället		x		
9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala		x		
Totalt	0	5	3	0

¹ Gäller inriktningsmål 6: Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande.

I tabell 3 och 4 görs en redovisning av hur måluppfyllelsen varit ifråga om de uppdrag som fullmäktige ålagt äldrenämnden, samt de åtgärder som nämnden formulerat utifrån uppdragen i sin verksamhetsplan.²

Av de totalt 23 uppdragen kan konstateras att 39 procent var färdiga vid årets slut (9 uppdrag). 43 procent (10 uppdrag) var påbörjade och fortgick enligt plan, medan 4 uppdrag var försenade eller stoppade.

Av de totalt 62 åtgärderna kan konstateras att 45 procent (28 åtgärder) var färdiga vid årets slut. 42 procent (26 åtgärder) var påbörjade medan 13 procent (8 åtgärder) var ej påbörjade, försenade eller stoppade.

Tabell 3: Måluppfyllelse ifråga om olika uppdrag under inriktningsmålen för 2019.

Inriktningsmål	Måluppfyllelse föruppdrag					
	Färdigt	Påbörjat	Väntar	Ej påbörjat	Försenat	Stoppat
1.Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi		1				
2.Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i	1	1				
3.Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande	1	1			1	
4.Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet	1	1				
5.Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	1	1				
6.Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande		Ej aktuellt för äldrenämnden				
7.Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	4	3			1	
8.Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället	1				1	
9.Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala		2				1
Totalt	9	10			3	1

Tabell 4: Måluppfyllelse ifråga om olika åtgärder under inriktningsmålen för 2019.

Inriktningsmål	Måluppfyllelse föruppdrag					
	Färdigt	Påbörjat	Väntar	Ej påbörjat	Försenat	Stoppat
1.Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi	3	2			1	
2.Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i	2	2				
3.Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande	3	5		1		
4.Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet	7	3			1	1
5.Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	2	1				
6.Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande		Ej aktuellt för äldrenämnden				
7.Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	5	7			2	
8.Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället	3				1	
9.Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	3	6				1
Totalt	28	26		1	5	2

² Beskrivningar av bedömningen av måluppfyllelsen av inriktningsmålen (och de nämndsmål som nämnden själv formulerat för att bidra till måluppfyllelse) finns att läsa i bilaga 3, Uppföljning per december av äldrenämndens verksamhetsplan 2019.

De uppdrag/åtgärder som var påbörjade men inte färdiga fortgår enligt plan under innevarande år, främst inom ramen för verksamhetsplan 2020 och/eller handlingsplan för äldrevänlig kommun.

När det gäller de fåtal uppdrag och åtgärder som är ej påbörjade, försenade eller stoppade så ges en kort redovisning nedan:

Ej påbörjade åtgärder:

Ej påbörjad åtgärd: Genom systematisk uppföljning inom ramen för valfrihetssystemet för hemvård säkerställa att andelen förnybar energi vid transporter succesivt ökar. (Gäller endast externa utförare)

Aktiviteter har inte påbörjats för denna åtgärd. Tankar finns att följa upp via en enkät till alla utförare. Uppföljning görs sedan vid avtalsuppföljningar

Försenade uppdrag/åtgärder:

Försenad åtgärd: Att utifrån analys av följande verksamhetsområden ta fram åtgärder för att minska ojämställdhet: -Träffpunkter, Seniorrestauranger, Uppsökande hembesök, föreningsbidrag

Statistik är framtagen för de olika verksamhetsområdena. Analysarbete och arbetet med att ta fram åtgärder är försenat och integreras inom ramen för koncernövergripande kartläggning under år 2020, samt med översynen av föreningsbidragen och utformningen av nya arbetsformer för hälsofrämjande insatser och samhällsinformation till äldre.

Försenat uppdrag: Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande

Uppdraget flyter på enligt plan när det gäller egen regin men när det gäller externa utförare behövs ytterligare insatser för att möjliggöra systematisk uppföljning. Aktiviteter har inte påbörjats när det gäller externa utförare. Tankar finns att följa upp via en enkät till alla utförare. Uppföljning görs sedan vid avtalsuppföljningar

Försenad åtgärd: Utifrån handlingsplan för äldrevänlig kommun, genom samverkan med andra berörda parter och genom ett intersektionellt perspektiv ta fram förslag på och genomföra åtgärder för att motverka ålderism och ojämställdhet

Handlingsplanen för äldrevänlig kommun syftar bland annat till att motverka ålderism och ojämställdhet. Handlingsplan antogs av Äldrenämnden den 22 augusti men antagande i KS är försenat. Planen kommer att gå till KS för beslut under första kvartalet 2020. När handlingsplanen antagits i KS påbörjas implementeringen av åtgärden.

Försenat uppdrag/åtgärd: Se över möjligheten att utöka förenklad biståndsbedömning inom vissa verksamheter för äldre.

Utredning för ett eventuellt införande av förenklad beslutsfattande är påbörjad och beslut i nämnd planeras under våren 2020.

Försenad åtgärd: Se över och revidera äldrenämndens "Riktlinjer för mat- måltider- och nutrition inom äldreomsorgen i Uppsala kommun"

Äldrenämndens översyn av riktlinjerna för mat-måltider och nutrition är försenad, då Region Uppsalas nutritionsrutin, som kommer att inverka på hur kommunen ska förhålla sig i en del av dessa frågor, inte är färdig. Den kommunala riktlinjen kommer inte att revideras förrän Region Uppsalas rutin är klar.

Försenat uppdrag/åtgärd: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering. Arbetet med att ta fram en informationshanteringsplan är försenat och kommer påbörjas under 2020, troligtvis i höst. Arbetet kommer drivas i projektform och en projektgrupp kommer tillsättas. Beräknat slutdatum hösten 2021. Förseningen beror i stor del på grund av införandet av det nya diarieföringssystemet DHS.

Stoppade uppdrag/åtgärder:

Stoppad åtgärd: Samla kunskap om våld i nära relationer, missbruksproblematik och suicid för att identifiera kopplingar däremellan.

Åtgärden är stoppad och kommer inte att genomföras. Förebyggande åtgärder och aktiviteter pågår inom såväl våld i nära relationer, missbruksproblematik och suicid men att identifiera kopplingar däremellan bedöms inte vara en åtgärd som ligger inom äldrenämndens ansvarsområde.

Stoppat uppdrag/åtgärd: Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön.

Uppdraget/åtgärden är i stoppad i väntan på instruktioner från kommunledningskontoret. Oklart hur åtgärden ska genomföras.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Jämfört med genomsnittet för kommuner inom jämförnätverket R9³ har det sedan flera år tillbaka varit en lägre andel av den äldre befolkningen i Uppsala, som har bistånd i form av vård- och omsorgsboende och hemtjänst. Förändringarna under de senaste åren har varit små. På grund av omläggningar i statistiken vad det gäller hemtjänsten, är dock uppgifterna (i KOLADA⁴) från 2018 inte jämförbara med de tidigare. Förutsatt att jämförkommunerna (R9) hanterat omläggningen likartat, har en ökad inkludering av brukare med mer begränsade insatser⁵, istället medfört att hemtjänsten i Uppsala har en omfattning något större än genomsnittet för R9 kommunerna.

När det gäller den s.k. nettokostnadsavvikelsen, vilket något förenklat utgör kostnaden för äldreomsorgen jämfört med den statistiskt förväntade kostnaden, så har denna kraftfullt förbättrats under senare år. Värdet ligger nu nära 0, om än dock något högre än genomsnittet för R9-kommunerna.

³ Nätverket R9 består av Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås och Örebro

⁴ KOLADA = Kommun och landstingsdatabasen.

⁵ Inom hemtjänsten inkluderas numera alla brukare, tidigare har brukare med enbart matdistribution, trygghetslarm eller färre än två timmar hemtjänst i månaden exkluderats

Tabell 5: Volymer, kostnader, omdömen m.m. jämfört med nätverket R9⁶2015–2019.

År	2015	2016	2017	2018	2019
Volymer					
Invånare 65 år och äldre i särskilt boende	4,2	4,2	4,3	4,3	-
Avvikelse jämfört med R9	-0,5	-0,6	-0,4	-0,4	-
Invånare 65 år och med hemtjänst i ordinärt boende	6,7	6,9	7,0	10,4	-
Avvikelse jämfört med R9	-1,0	-1,4	-1,4	+2,0	-
Nettokostnadsavvikelse *					
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	7,1	5,2	4,4	1,2	-
Avvikelse jämfört med R9 **	+8,7	+8,4	+6	+2	-
Omdömen ***					
Hemtjänst andel ganska/mkt nöjda	86	88	86	86	86
Avvikelse jämfört med R9	-4	-1	-3	-2	-1
Särskilt boende andel ganska/mkt nöjda	78	80	81	78	74
Avvikelse jämfört med R9	-4	-1	-1	-2	-6
Personalkontinuitet****					
Avvikelse jämfört med R9	-	+4	+5	+2	-3
Andel äldreomsorg (brukare) i privat regi					
Avvikelse jämfört med R9	+24,8	+23,1	+22,5	+20,0	-

* Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Nettokostnadsavvikelse är avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad för äldreomsorg i kr/invånare.

** Plus betyder högre kostnader i Uppsala kommun.

*** Socialstyrelsens brukarundersökning.

**** Antal personal som en hemtjänsttagare med omfattande omvårdnadsbehov möter under 14 dagar, medelvärde Kommunens kvalitet i korthet KKIK. Av R9-kommunerna har Norrköping ej rapporterat 2016–2018, Örebro har ej rapporterat 2018.

De helhetsomdömen som under de senaste åren givits om äldreomsorgen, i Socialstyrelsens brukarundersökning, ligger i Uppsala kommun något lägre än genomsnittet för jämförbara kommuner. Skillnaderna är dock relativt små i procentenheter. För hemtjänsten är andelen ganska/mycket nöjda på samma nivå som föregående år. Inom särskilt boende har en ytterligare minskning skett av andelen ganska/mycket nöjda. Gemensamt för en majoritet av samtliga kommuner är samtidigt att en överväldigande majoritet av de svarande uppger att de är ganska eller mycket nöjda med äldreomsorgen.

När det gäller personalkontinuiteten så har Uppsala under de senaste åren uppvisat en något lägre personalkontinuitet jämfört med liknanden kommuner. Skillnaderna har dock minskat över tid och under 2019 har det skett en kraftfull förbättring. Värdet överträffar nu genomsnittet för R9-kommunerna.

Andelen brukare inom äldreomsorgen i Uppsala som erhåller vård och omsorg från en privat entreprenör har under flera år legat mycket över genomsnittet för R9-kommunerna. Andelen har minskat något under senare år, men är ändå dubbelt så stor som genomsnittet för R9-kommunerna.

⁶ Nätverket R9 består av Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås och Örebro

Framtida utmaningar

En kraftig ökning av personer 80 år och äldre väntas i Uppsala under de närmaste åren. Den största befolkningsökningen i denna åldersgrupp väntas dock ske under de efterföljande åren och fram till år 2030. Under perioden 2021–2030 förväntas en ökning på närmare 5 600 personer eller motsvarande drygt 600 personer årligen. I denna åldersgrupp har för närvarande omkring var tredje någon form av insats och de utgör omkring 75–80 % av brukarna inom kommunens äldreomsorg.

För att möta det ökade antalet äldre är av stor strategisk betydelse att försöka påverka och optimera alla de faktorer som påverkar möjligheterna att leva ett hälsosamt liv i oberoende på äldre dagar i kommunen. Här är implementeringen av handlingsplanen för en äldrevänlig kommun centralt och i det, inte minst, möjligheten att skapa ett partnerskap med andra samhällsaktörer. Många påverkansfaktorer, till exempel sådant som rör kommunikationer och hälso- och sjukvård, ligger utanför det som kommunen fullt ut kan påverka.

Samhällsplaneringen behöver utformas för att öka tillgängligheten, inte bara i fysiskt avseende utan även för att ge tillgång till service och möjligheter till full delaktighet i samhällslivet. Äldrenämnden är en aktör bland flera inom samhällsplaneringen och behöver därför intensifiera sin medverkan och samarbetet med bland annat kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden. En viktig del i detta är att bidra med kunskap och underlag för att möjliggöra ett ökat utbud av äldrebostäder på den ordinarie bostadsmarknaden.

Förebyggande och hälsofrämjande insatser kommer fortsatt att vara centrala för att, om möjligt, skjuta omsorgsbehov på framtiden och ge äldre möjligheter till ökad livskvalitet. Dessa insatser behöver utvecklas för att i ännu högre grad nå de personer där behovet är som störst. När det gäller de förebyggande insatserna är även samverkan med civilsamhället en viktig resurs som behöver utvecklas.

Också ifråga om själva äldreomsorgen kommer det att behövas flera åtgärder för att möta de ökade behoven, hit hör till exempel ökade insatser kring personalrekrytering och kompetensförsörjning, ökat nyttjande av innovationer, digitalisering, välfärdsteknik och nya tjänstekoncept, anpassningar av policyer och riktlinjer, samt effektiviseringar.

Andelen vård- och omsorgsbostäder inom ramen för LOV har succesivt ökat i Uppsala under de senaste åren och denna ökning förväntas fortsätta framöver. Inom denna upphandlingsform så svarar utföraren inte bara för utförandet av omsorgen, utan även för fastigheten och annan tillhörande infrastruktur. Fri etableringsrätt råder. Under de senaste åren har utbyggnaden av vård- och omsorgsbostäder nästan uteslutande skett inom ramen för LOV och denna trend förväntas fortsätta under de kommande åren. Detta sammantaget utgör en utmaning för nämndens möjligheter att styra och planera utbyggnaden av vård- och omsorgsbostäder i kommunen framöver.

Bilaga 3. Uppföljning per december av äldrenämndens verksamhetsplan 2019

Inriktningsmål 1: Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Bedömning

Delvis uppfyllt

Ett flertal åtgärder har genomförts för kostnadseffektivisering och en hållbar ekonomi 2019. Nämndens åtgärder i verksamhetsplanen har till övervägande del genomförts som planerat, ex. genom samlokalisering/samutnyttjande av lokaler och fordon, projekt heltid som norm, samt arbete med jämställd resursfördelning. En kartläggning av resurser utifrån ett könsperspektiv har påbörjats inom ramen för det kommunövergripande projektet om jämställd biståndsbedömning.

Åtgärderna har gett stora positiva effekter även om nämnden inte fullt ut når en ekonomi i balans 2019, vilket innebär att målet inte kan anses vara mer än delvis uppfyllt.

NÄMNDMÅL

Äldrenämnden ska använda sina ekonomiska resurser på ett hållbart och jämställt sätt

Bedömning

Delvis uppfyllt

Ett flertal åtgärder har genomförts för kostnadseffektivisering och en hållbar ekonomi 2019. Nämndens åtgärder i verksamhetsplanen har till övervägande del genomförts som planerat, ex. genom samlokalisering/samutnyttjande av lokaler och fordon, projekt heltid som norm, samt arbete med jämställd resursfördelning.

Åtgärderna har gett stora positiva effekter även om nämnden inte fullt ut når en ekonomi i balans 2019, vilket innebär att målet inte kan anses vara mer än delvis uppfyllt.

ÅTGÄRDER

Utveckla samutnyttjande av fordon och samlokalisering och samutnyttjande av lokaler, inom nämndens verksamheter och mellan nämndens verksamheter och andra kommunala verksamheter.

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad effektivitet vid användning och nyinköp av fordon.

Mer effektiv användning av lokaler inom berörda verksamheter.

Ökad kvalitet för brukarna inom berörda verksamheter.

Status

Påbörjad

Under hösten har samlokalisering av hemsjukvården genomförts. Från 2019-11-01 delar hemsjukvård, joursjukvård och nattpatrull gemensamma lokaler. Vidare samarbetar hemsjukvården med verksamhet inom omsorgsförvaltningen (daglig verksamhet) som är lokaliserade i samma

lokaler som hemsjukvården och hjälper till med dagliga vardagssysslor till exempel disk, tvätt. I och med samlokaliseringen har antalet resor och fordon minskats inom dessa verksamheter.

Också hemvården samnyttjar fordon och lokaler med hemsjukvården. Hemvården samverkar även med boenden om gemensamma rastlokaler på landsbygden. I hemvården utvärderas kontinuerligt behovet av fordon och fordonsstyper. Bilar har bytts ut mot elcyklar och elmopeder.

En översyn av förebyggande verksamheter för äldre har slutförts och samlokalisering av verksamheter har påbörjats utifrån översynen. Två dagverksamheter i Sävja har slagits samman under året. Beslut har fattats att seniorresturangen på Björngården flyttas till Bernadottes äldreboende fr.o.m. januari 2020. Diskussioner om samutnyttjande med kulturförvaltningen på Orstenens träffpunkt och seniorrestaurang är i slutfasen.

Arbeta vidare med projektet heltid som norm, bland annat genom nya arbetssätt som delad personal

Förväntade effekter av åtgärden:

Mer effektiv bemanning och resursplanering.

Status
Påbörjad

Samtliga verksamheter är inne i projektet. Dock har effekten av förflyttning av övertalig resurs inte ägt rum i den omfattning som önskats. Eventuell övertalighet i verksamheterna har visat sig föränderlig över tid, exempelvis kan personal ansöka om att gå ned i tid vilket påverkar planeringen. Omvalet för de flesta verksamheter är hanterat och scheman finns framtagna som börjar gälla 1 januari 2020. Schemana kommer följas upp med de utsedda "schemagrupperna" ute i verksamheterna för att säkra effektiva scheman och en god resursplanering. Fortsatt arbete och utbildning krävs då det är en "kulturrepa" att samarbeta över verksamheterna. Flera större verksamheter har kunnat hantera "mertiden" inom verksamheten som omvalet genererat, att dela på legitimerad personal har utvecklats och bidragit till att nyttjandet av i bemanningsföretag i vissa fall kunnat avslutats.

Särskild projektledare för heltid som norm har under sommaren och hösten arbetat med frågan om införandet. Tidplan har upprättats och en kartläggning/inrapportering av verksamheternas övertalighet har genomförts och utgjort underlag till att matcha förflyttning av personal. En utbildning i bemanningsplanering har påbörjats i december för verksamhetschefer och planerare/samordnare. Samverkan kring heltid som norm har även inletts med personalspecialister på KLK.

Att samplanera där övertalig personal finns och där behov av personal råder är tänkt att innefatta samtliga av nämndens verksamhetsområden som vård- och omsorgsboenden, hemvård, förebyggande med flera verksamheter. Övertalig personal ska således kunna flyttas mellan boenden men också mellan boende, hemvård och verksamheter inom förebyggande, ex. mellan boende och korttidsverksamhet.

Säkerställa att effekter och konsekvenser för jämställdhet finns med vid beslut om inriktning och fördelning av resurser

Förväntad effekt:

Jämställd resursfördelning

Status
Färdig

Samtliga tjänsteskrivelser/beslutsunderlag till nämnd ska från och med hösten 2019 innehålla konsekvensbeskrivning för jämställdhet, ekonomi och tillgänglighet.

UPPDRAG

1.12 Genomföra en koncernövergripande kartläggning hur resurser fördelas mellan män och kvinnor senast 2022 i syfte att uppnå en jämställd resursfördelning.

Status

Påbörjad

En kartläggning av resurser utifrån ett könsperspektiv har påbörjats inom ramen för det kommunövergripande projektet om jämställd biståndsbedömning. Den täcker i nuläget hemtjänst och hemsjukvård, vård- och omsorgsboende, öppna förebyggande insatser samt föreningsbidrag. I nuläget inventeras också de delar där vi inte kan få fram data för att göra en kartläggning av resurser utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2022.

ÅTGÄRDER

Genomföra en heltäckande kartläggning av hur nämndens resurser fördelas mellan kvinnor och män utifrån verksamhet, statistik och ekonomi.

Förväntade effekter av åtgärden:

Samlad kunskap om hur nämndens resurser fördelas mellan män och kvinnor.

Status

Påbörjad

En kartläggning av resurser utifrån ett könsperspektiv har påbörjats inom ramen för det kommunövergripande projektet om jämställd biståndsbedömning. Den täcker i nuläget hemtjänst och hemsjukvård, vård- och omsorgsboende, öppna förebyggande insatser samt föreningsbidrag. I nuläget inventeras också de delar där vi inte kan få fram data för att göra en kartläggning av resurser utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Inom ramen för HVO driva på för införande av nytt IT-system som stöder IBIC-modellen och tillåter framtagande av mer detaljerad och könsuppdelad statistik på insatsnivå.

Förväntade effekter av åtgärden:

Möjlighet till framtagande av mer detaljerad statistik på insatsnivå.

Möjliggörande av bättre jämställdhetsanalyser och ökade kunskaper om resursfördelning mellan kvinnor och män.

Status

Färdig

Nya IT-systemet Life Care möjliggör framtagande av mer detaljerad och könsuppdelad statistik på insatsnivå.

Att utifrån analys av följande verksamhetsområden ta fram åtgärder för att minska ojämställdhet: -Träffpunkter, Seniorrestauranger, Uppsökande hembesök, föreningsbidrag

Förväntade effekter av åtgärden:

Jämställd resursfördelning inom och mellan områdena

Status

Försenad

Statistik är framtagen för de olika verksamhetsområdena. Analysarbete och arbetet med att ta fram åtgärder är försenat och integreras inom ramen för koncernövergripande kartläggning under år 2020, samt med översynen av föreningsbidragen och utformningen av nya arbetsformer för hälsofrämjande insatser och samhällsinformation till äldre.

Inriktningsmål 2: Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämnden har till övervägande del uppnått det som planerats, dock genomförs åtgärder för ökad trygghet inom ramen för äldrevänlig kommun först efter att handlingsplan antagits. Detta beräknas ske under första kvartalet 2020.

Ledningsplan för äldreförvaltningen inför och vid allvarlig störning finns framtagen sedan september 2019.

Arbetet med framtagande av kris- och beredskapsplaner på verksamhetsnivå pågår och har i vissa fall färdigställts.

Arbete pågår inom ramen för åtgärder i handlingsplanen för trygghet och säkerhet, överenskommelse med polisen och handlingsplan Gottsunda och Valsätra vilket fortgår under 2020.

UPPDRAG

2.1 Stärk arbetet med att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten.

Status

Påbörjad

Ledningsplan för äldreförvaltningen inför och vid allvarlig störning finns framtagen sedan september 2019.

Kris och beredskapsplan för särskilt boende och korttidsboende finns framtagen sedan maj 2019 och finns i förvaltningens ledningssystem för egen regi. Dock krävs fortsatt arbete på verksamhetsnivå då det framkommit vid uppdragsuppföljning att de lokala rutinerna behöver utvecklas.

Arbete pågår inom ramen för åtgärder i handlingsplanen för trygghet och säkerhet, överenskommelse med polisen och handlingsplan Gottsunda och Valsätra vilket fortgår under 2020.

Arbete för att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten sker inom ramen för handlingsplanen för äldrevänlig kommun som förväntas antas av KS under första kvartalet 2020.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2022.

ÅTGÄRDER

Utifrån handlingsplan för äldrevänlig kommun och i samverkan med andra berörda parter genomföra åtgärder för att öka tryggheten för kommunens äldre.

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad trygghet bland kommunens äldre.

Status

Påbörjad

Handlingsplan för äldrevänlig kommun antogs av Äldrenämnden den 22 augusti men antagande i KS är försenat. Planen kommer att gå till KS för beslut under första kvartalet 2020. När handlingsplanen antagits i KS påbörjas implementeringen av åtgärderna som inkluderar ett antal trygghetsskapande

åtgärder, exempelvis att utveckla den fysiska infrastrukturen så att äldre lätt och tryggt kan nå vardagservice, samt att förbättra trygghet och säkerhet i utomhusmiljöer under alla tider på dygnet

Arbete pågår däremot redan inom ramen för åtgärder i handlingsplanen för trygghet och säkerhet, överenskommelse med polisen och handlingsplan Gottsunda och Valsätra vilket fortgår under 2020.

Utifrån kommungemensam ledningsplan ta fram en nämndspecifik ledningsplan, samt revidera rutiner och handlingsplaner för hantering av störningar inom äldrenämndens verksamhet och ansvarsområde

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad beredskap för störningar och kriser inom äldrenämndens verksamhet och ansvarsområde

Status

Påbörjad

Kris och beredskapsplan för särskilt boende och korttidsboende finns framtagen sedan maj 2019 och finns i förvaltningens ledningssystem för egen regi. Dock krävs fortsatt arbete på verksamhetsnivå då det framkommit vid uppdragsuppföljning att de lokala rutinerna behöver utvecklas.

Ledningsplan för äldreförvaltningen inför och vid allvarlig störning finns framtagen sedan september 2019.

2.9 Beakta näringslivsperspektivet i kommunala beslut.

Status

Färdig

Uppdraget är färdigt då en upphandlingsplan beslutades av nämnden i november. Upphandling sker under 2020.

Frågan om att se över andra områden för upphandling är aktualiserad men några beslut har ej fattats.

ÅTGÄRDER

Ta fram en drifts- och upphandlingsplan för äldrenämndens särskilda boenden.

Förväntade effekter av åtgärden:

Högre grad av förutsebarhet för egen regi och externa utförare inom ramen för LOU.

Status

Färdig

En upphandlingsplan beslutades av nämnden i november. Upphandling sker under 2020.

Se över ev. andra lämpliga områden för upphandling

Förväntade effekter av åtgärden:

Möjliggörande av större mångfald av aktörer inom fler av nämndens ansvarsområden.

Status

Färdig

Frågan är aktualiserad och områden har setts över men några beslut har ej fattats.

Inriktningsmål 3: Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Inriktningsmålet bedöms vara i hög grad uppfyllt och nämndens bedöms ha uppnått övervägande del av det den planerat för att bidra till inriktningsmålet.

Arbete fortgår för att nämnden ska kunna bidra till att kommunen når sina miljömål. Ytterligare insatser behövs för att öka ökningstakten av andelen förnybar energi i nämndens verksamheter och för att bidra till en fossilfri kommun inom externa verksamheter.

Arbete fortgår inom digitalisering och innovation med testbäddar/testprojekt inom egen region, ex. nattillsyn, läkemedelsrobotar, Skype-utrustning samt implementering av nytt verksamhetssystem. Arbetet fortgår under 2020 och behöver intensifieras bland annat inom ramen för innovationsstrategin.

UPPDRAG

3.1 Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala.

Motsvaras i Mål och budget 2018 av 3.1 Utveckla Uppsala till en Smart stad där innovationer, digitalisering och miljö- och klimatdrivet arbete skapar möjligheter att möta samhällets utmaningar på ett effektivt och hållbart sätt.

Status

Påbörjad

Innovationsstrategin är tagen i nämnd och aktiviteter pågår. Olika arbeten pågår i hemvården ex. med läkemedelsrobotar i ordinärt boende i syfte att öka/bibehålla självständighet. Vidare pågår två stora projekt med nattkameror och inköp/handling på nätet.

Upphandlingen är genomförd av nya verksamhetssystemet (Lifecare). Införandet kommer att ske stegvis. Arbete pågår med att säkerställa rätt indata i nuvarande handläggningssystem för att införande av nytt system ska underlättas.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2020

ÅTGÄRDER

Arbeta enligt innovationsstrategin för att skapa förutsättningar för innovation och digitalisering i nämndens olika verksamheter

Förväntade effekter av åtgärden:

Modell för hur Uppsala ska jobba med innovationer som är tekniskt hållbara, leder i sin tur till ökad kvalitet/effektivitet.

Status

Påbörjad

Innovationsstrategin är tagen i nämnd och aktiviteter pågår. Skypeutrustning finns och används inom hemvården och inom hemsjukvården. Träffpunkterna har också kommit igång med aktiviteter via Skype så att alla träffpunkter kan delta vid aktivitet på ett ställe.

Olika arbeten pågår i hemvården ex. med läkemedelsrobotar i ordinärt boende i syfte att öka/bibehålla självständighet. Vidare pågår två stora projekt med nattkameror och inköp/handling på nätet.

Medverka i upphandling av nytt verksamhetssystem inom ramen för projekt HVO 2019.

Förväntade effekter av åtgärden:

Ersättning av otillräckliga system, skapar förutsättningar för framtida möjligheter tekniken kan ge.

Status

Färdig

Projekt HVO 2019 är klart och projekt SocSys är startat för införande av nytt verksamhetssystem. Deltagare från olika verksamheter har varit med i arbetsgrupper inför och under upphandlingen. Upphandlingen är nu klar av nya systemet (Lifecare). Införandet kommer att ske stegvis. Inom äldreförvaltningen planeras ett igångsättande under hösten 2020. Införandet sker i etapper.

Implementera projekt HVO 2019.

Förväntade effekter av åtgärden:

Ersättning av otillräckliga system, skapar förutsättningar för framtida möjligheter tekniken kan ge.

Status

Påbörjad

Upphandlingen är slutförd och en förstudie planeras i februari 2020. Projektledare och projektplan för arbetet finns. Arbeta pågår med att säkerställa rätt indata i nuvarande handläggningssystem för att införande av nytt system ska underlättas.

Inom testbäddsverksamhet för ny välfärdsteknik och digitalisering för egen region genomföra testprojekt.

Förväntade effekter av åtgärden:

Struktur för en ny modell hur Uppsala ska föra in ny teknik för att öka hastigheten i teknikinförande.

Bibehållen/ökad kvalitet/effektivitet genom användande av ny teknik.

Status

Påbörjad

I flertal av nämndens verksamheter finns olika pågående arbeten, ex. används Skype frekvent. Information har även getts till närstående om denna möjlighet. Dock kvarstår ännu att inte alla verksamheter har Wi-Fi anslutning klar.

Inom hemvården lanseras den nya appen för tes på alla enheter. Hemvården har även testat läkemedelsrobotar men projektet avslutades då användningen av robotarna inte gick att kombinera med verksamhetssystemet. Ett nytt verksamhetssystem är nu under införande som ska vara kompatibelt med användning av bland annat läkemedelsrobotar.

Ett projekt om att handla mat på nätet för brukarna har startats augusti 2019. Projektet väntas vara klart i mars 2020. I samma projekt undersöks en lösning huruvida personal kan handla utan kort och PIN-kod för att undvika hantering av brukarnas pengar.

Utveckla möjligheterna för kommuninvånare, brukare och anhöriga att använda digitala informations- och kommunikationstekniker i kontakten med nämndens verksamheter

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad tillgänglighet för brukare och anhöriga i kontakten med nämndens verksamheter

Tillgänglig service och informativ webbplats för nämndernas målgrupp.

Status

Färdig

Träffpunkternas webbsida utvecklas ständigt för att ge brukarna bättre och aktuell information. Alla träffpunkter har Ipads och besöksdatorer. De erbjuder också viss utbildning för besökarna. Korttidsvården har wifi tillgängligt för brukare/anhöriga. Storbild har införts på kommunens boenden med möjlighet att visa film. Dagverksamheterna inväntar Wifi enligt utställningsplan från IT.

Fortsatt medverkan i det kommunövergripande strategiarbetet gällande extern webbnärvaro.

Förväntade effekter av åtgärden:

Tillgänglig service och informativ webbplats för nämndernas målgrupp.

Status

Påbörjad

- Syfte, mål och kriterier fastställt.
- Införande av förbättrad struktur och navigering har införts i testmiljö och kommer att lanseras under T2 2020.
- Ny design – genomförd, ytterligare designförändring kommer med införande av förbättrad struktur och navigering.
- Sammanfoga innehåll som hör ihop genomförs T2-T3 2020.
- Översyn digital organisation pågår.
- Nyhetslistning – klart

3.8 Öka återanvändning och återvinning genom förbättrade och enklare möjligheter för invånare att källsortera, samt vidta åtgärder för att öka försäljningen på Återbruket.

Status

Färdig

Utgångspunkten är att alla verksamheter arbetar aktivt med källsortering utifrån sina förutsättningar. Plastanvändningen och engångsmaterial minskas medvetet. Ett nytt projekt för att minska

plastanvändning har startats inför 2020. Miljöombud finns i flertalet av verksamheterna med uppdrag att arbeta med ständig förbättring gällande sophanteringen. Miljöombuden går på utbildningar och har en egen punkt på arbetsplatsmötet.

Verksamheterna källsorterar i den utsträckning som är möjligt utifrån de riktlinjer och förutsättningar som ges av fastighetsägarna. Detta sker i enlighet med Uppsala kommuns riktlinjer och följs upp kontinuerligt av miljöombud och internrevision. Dock saknas i vissa verksamheter sopkärl och anpassade utrymmen för att fullt ut göra en källsortering som åläggs oss. Verksamheterna har arbetat med säkerställande av lokala rutiner samt inköp av ändamålsenliga kärl, ett arbete som kommer att fortsätta under 2020.

ÅTGÄRDER

Fortsätta det kontinuerliga arbetet med att säkerställa god källsortering i gemensamma utrymmen för ökad återanvändning.

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad återanvändning och mindre användning av engångsmaterial.

Status

Färdig

Utgångspunkten är att alla verksamheter arbetar aktivt med källsortering utifrån sina förutsättningar. Plastanvändningen och engångsmaterial minskas medvetet. Ett nytt projekt för att minska plastanvändning har startats inför 2020. Miljöombud finns i flertalet av verksamheterna med uppdrag att arbeta med ständig förbättring gällande sophanteringen. Miljöombuden går på utbildningar och har en egen punkt på arbetsplatsmötet.

Verksamheterna källsorterar i den utsträckning som är möjligt utifrån de riktlinjer och förutsättningar som ges av fastighetsägarna. Detta sker i enlighet med Uppsala kommuns riktlinjer och följs upp kontinuerligt av miljöombud och internrevision. Dock saknas i vissa verksamheter sopkärl och anpassade utrymmen för att fullt ut göra en källsortering som åläggs oss. Verksamheterna har arbetat med säkerställande av lokala rutiner samt inköp av ändamålsenliga kärl, ett arbete som kommer att fortsätta under 2020.

3.10 Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande

Status

Försenad

Uppdraget flyter på enligt plan när det gäller egen regin men när det gäller externa utförare behövs ytterligare insatser för att möjliggöra systematisk uppföljning.

I och med hemsjukvårdens samlokalisering (fr 2019-11-01) har antal bilar i tjänst minskat, i de fall transportmedel behövs har flertal elcyklar köpts in till verksamheten (stor del av personalen i verksamheten använder cykel när de besöker sina till sina brukare/patienter). Flertal andra enheter har också gått över till bilar som drivs med biodiesel. Plan finns för att byta ut samtliga bilar till fossilfria fordon. Ny ruttoptimering är i gång på hemvården.

Aktiviteter har inte påbörjats när det gäller externa utförare. Tankar finns att följa upp via en enkät till alla utförare. Uppföljning görs sedan vid avtalsuppföljningar

Uppdraget förväntas vara färdigt 2023.

ÅTGÄRDER

Genom kontinuerligt miljöarbete, exempelvis genom ruttoptimering och att byta ut fossildrivna bilar mot fossilfria bilar och elcyklar, bidra till att kommunen når klimatmålen år 2020.

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad andel fossilfria bilar och ökat antal elcyklar.

Minskad förbrukning av fossila bränslen inom transporter.

Minskad energianvändning inom transporter.

Status

Påbörjad

I och med hemsjukvårdens samlokalisering (fr 2019-11-01) har antal bilar i tjänst minskat, i de fall transportmedel behövts har flertal elcyklar köpts in till verksamheten (stor del av personalen i verksamheten använder cykel när de besöker sina till sina brukare/patienter). Flertal andra enheter har också gått över till bilar som drivs med biodiesel. Plan finns för att byta ut samtliga bilar till fossilfria fordon. Ny ruttoptimering är i gång på hemvården.

Avdelningen för rådgivning och bistånd har minskat antalet bilar och skapat bilpool tillsammans med omsorgsförvaltningen

Genom systematisk uppföljning inom ramen för valfrihetssystemet för hemvård säkerställa att andelen förnybar energi vid transporter succesivt ökar. (Gäller endast externa utförare)

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad andel fossilfria bilar.

Minskad förbrukning av fossila bränslen inom transporter.

Status

Ej påbörjad

Aktiviteter har inte påbörjats för denna åtgärd. Tankar finns att följa upp via en enkät till alla utförare. Uppföljning görs sedan vid avtalsuppföljningar

Inriktningsmål 4: Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Inriktningsmålet bedöms vara i hög grad uppfyllt. De samlade åtgärderna förväntas bidra positivt till folkhälsan och livskvaliteten för Uppsalas äldre. Dock så kan ytterligare insatser behövas för att i ännu högre grad nå utsatta målgrupper som är i störst behov av förebyggande insatser för förbättrad folkhälsa. Detta är ett fokusområde inom ramen för handlingsplanen för äldrevänlig kommun som implementeras från och med år 2020.

Framtagande av handlingsplan för Äldrevänlig kommun pågår och förväntas beslutas av KS under första kvartalet 2020. Därefter påbörjas implementeringen av handlingsplanen som förväntas vara färdig 2022.

Omfattande arbete har genomförts och pågår bland annat för att förebygga psykisk ohälsa, missbruk och våld i nära relation. Inom ramen för verksamhetsplan 2020 och handlingsplan för äldrevänlig kommun fortsätter också arbetet med förebyggande insatser inom dessa områden.

Genomförande av åtgärder utifrån kartläggning inom öppna förebyggande insatser har påbörjats och fortgår under år 2020.

UPPDRAG

4.1 Utveckla en äldrevänlig kommun inom ramen för WHO:s nätverk.

Status

Påbörjad

Framtagande av handlingsplan för Äldrevänlig kommun pågår och förväntas beslutas av KS under första kvartalet 2020. Därefter påbörjas implementeringen av handlingsplanen som förväntas vara färdig 2022.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2022.

ÅTGÄRDER

Ta fram, samordna och medverka i implementering av handlingsplan för en äldrevänlig kommun

Förväntade effekter av åtgärden:

Större förståelse för äldres situation och vikten av att säkerställa ett äldreperspektiv, bland andra kommunala nämnder och andra externa aktörer.

Förbättrad situation (ökad äldrevänlighet) för kommunens äldre.

Status

Påbörjad

Senaste kommentar (2019-12-31):

Handlingsplanen är framtagen och antogs av äldrenämnden den 22 augusti. Den förväntas antas av KF första kvartalet 2020. Samordning och implementering av planen inleds därefter.

Utifrån handlingsplan för äldrevänlig kommun, genom samverkan med andra berörda parter och genom ett intersektionellt perspektiv ta fram förslag på och genomföra åtgärder för att motverka ålderism och ojämställdhet

Förväntade effekter av åtgärden:

Förbättrad situation (ökad äldrevänlighet) för kommunens äldre.

Status

Försenad

Handlingsplanen för äldrevänlig kommun syftar bland annat till att motverka ålderism och ojämställdhet. Handlingsplan antogs av Äldrenämnden den 22 augusti men antagande i KS är försenat. Planen kommer att gå till KS för beslut under första kvartalet 2020. När handlingsplanen antagits i KS påbörjas implementeringen av åtgärden.

4.8 Utveckla det förbyggande arbetet för att främja psykisk hälsa. (AMN, OSN, SCN, ÄLN, KTN och IFN)

Status

Färdig

Ett flertal av nämndens medarbetare har gått utbildningen "första hjälpen för psykisk hälsa". Inom egen region och bland biståndshandläggarna finns utbildade medarbetare "första hjälpare" inom området psykisk ohälsa som genomgått utbildning.

Utredning med fokus på äldre och missbruk har slutförts av projektledare utifrån projektdirektiv. Stöd i arbete för biståndshandläggare gällande risk- och missbruk finns framtagen och används vid möte med brukare. Kartläggning av förekomsten av äldre med missbruksproblematik är framtaget. Hemvårdens chefer har deltagit utbildning om våld i nära relationer för att öka kunskap och kunna implementera arbetet ute på enheterna. Ett flertal av nämndens medarbetare har genomgått HBTQ-utbildning/HBTQ-diplomering.

Inom ramen för verksamhetsplan 2020 och handlingsplan för äldrevänlig kommun fortsätter arbetet med förebyggande insatser för att motverka psykisk ohälsa, missbruk samt våld i nära relation.

ÅTGÄRDER

Samla kunskap om våld i nära relationer, missbruksproblematik och suicid för att identifiera kopplingar däremellan.

Förväntade effekter av åtgärden:

Högre grad av samordnat stöd till äldre personer som riskerar/befinner sig i missbruk, vilket ökar möjligheten för att insatserna får bättre effekt för målgruppen.

Status

Stoppad

Åtgärden är stoppad och kommer inte att genomföras. Förebyggande åtgärder och aktiviteter pågår inom såväl våld i nära relationer, missbruksproblematik och suicid men att identifiera kopplingar däremellan bedöms inte vara en åtgärd som ligger inom äldrenämndens ansvarsområde.

Verka för att berörda medarbetare har utbildning och relevant kunskap om suicidprevention

Förväntade effekter av åtgärden:

Personer med förhöjd suicidrisk identifieras och erbjuds rätt hjälp i rätt tid så att de inte försöker ta eller tar sitt liv

Status

Färdig

Flera verksamheter har deltagit i första hjälpen utbildning i psykisk ohälsa. Vidare används "screening" i samband med att en brukare flyttar in på ett boende. Flera av nämndens medarbetare har även deltagit i suicidpreventionsdagen och andra utbildningar och har därefter informerat sina kollegor på APT för att få ökad kunskap om suicidprevention

Identifiera personer med förhöjd suicidrisk och erbjuda rätt hjälp i rätt tid, så att de inte försöker ta eller tar sitt liv

Förväntade effekter av åtgärden:

Personer med förhöjd suicidrisk identifieras och erbjuds rätt hjälp i rätt tid så att de inte försöker ta eller tar sitt liv

Status

Färdig

Medarbetare inom nämndens egen regi har utbildats för att kunna bemöta och identifiera problematiken bättre. Vid inflytten till SÄBO sker idag en "riskbedömning" enl. rutin. Inom avdelningen finns även utbildade medarbetare "första hjälpare" inom området psykisk ohälsa och som genomgått utbildning. Fler medarbetare är planerade att delta i fler utbildningstillfällen. Utbildade medarbetare stöttar kollegor och medarbetare inom området. Ute i verksamheterna ska suicidrisk uppmärksammas i riskbedömningen vid inflytt och följs upp kontinuerligt. Detta ämne ska lyftas som en naturlig del i de teammöten som sker kontinuerligt i verksamheterna mellan de olika professionerna.

Träffpunkter och korttidsvård jobbar med utbildning av personal och med medvetenheten att fånga upp och dokumentera brukare med förhöjd suicidrisk. Även inom hemvården har flera medarbetare deltagit i suicidpreventionsdagen och andra utbildningar och har därefter informerat sina kollegor på APT för att få ökad kunskap om suicidprevention. Biståndshandläggare har gått utbildning i första hjälpen vid psykisk ohälsa

Genomföra en utredning med fokus på äldre och missbruk

Förväntade effekter av åtgärden: Ökade kunskaper om äldre och missbruk.

Underlag som möjliggör effektiva insatser för minskat missbruk bland kommunens äldre

Status

Färdig

Utredningen har slutförts. Rapporten utmynnar i förslag på ett antal aktiviteter som bör genomföras av berörda förvaltningar.

Stödja förebyggande insatser för psykisk hälsa hos civilsamhället/föreningslivet och näringslivet.

Förväntade effekter av åtgärden:

Förbättrad psykisk hälsa hos kommunens äldre

Status

Påbörjad

Handlingsplanen för äldrevänlig kommun syftar bland annat till att stödja förebyggande insatser för psykisk hälsa. Handlingsplanen förväntas tas av KS första kvartalet 2020. Arbete i frågan inom ramen för äldrevänlig kommun har initierats innan handlingsplanens antagande i KS. Samtalsgrupper för äldre samt äldrevänligt nätverk för civilsamhällesaktörer är exempel på detta.

Nämnden samverkar med och stödjer föreningar genom föreningsbidrag som genomför förebyggande insatser för psykisk hälsa.

Seniorguide har deltagit i olika publika forum som Träffpunkter, trygghetsboenden samt olika föreningar med information om kommunens verksamheter.

Identifiera personer med psykisk ohälsa och personer som riskerar/befinner sig i missbruk, samt erbjuda (slussa vidare till) både förebyggande och tidiga insatser

Förväntade effekter av åtgärden:

Högre grad av samordnat stöd till äldre personer som drabbas av psykisk ohälsa/ riskerar/befinner sig i missbruk, vilket ökar möjligheten för att insatserna får bättre effekt för målgruppen.

Status

Färdig

Fortgående arbete pågår med att kunna förebygga psykisk ohälsa/missbruk och identifiera riskgrupper inom egen region. Träffpunkter uppdaterar sina kontaktnät gällande psykisk hälsa så medarbetarna vet var de kan slussa vidare. Inom korttidsvården är SIP ett viktigt verktyg.

Kartläggning har genomförts av omfattning av risk- och missbruk hos äldre inom ramen för projektet "Äldres hälsa och livskvalitet, Tema: Riskbruk, missbruk eller beroende av alkohol".

Identifiera personer som är utsatta för våld i nära relation, samt erbjuda (slussa vidare till) både förebyggande och tidiga insatser

Förväntade effekter av åtgärden:

Högre grad av samordnat stöd till äldre personer är utsatta för våld i nära relation, vilket ökar möjligheten för att insatserna får bättre effekt för målgruppen

Status

Färdig

Senaste kommentar (2019-12-31):

Flertalet chefer inom egen region har deltagit i föreläsning inom ämnet. Föreläsningen filmades och planeras användas ute i verksamhetens vid till exempel APT för att sprida kunskap. Verksamheten ska aktivt arbeta med att ta fram rutiner för arbetet med att upptäcka våld i nära relationer. Ledningen ser över möjligheten till att införa standardiserade blanketter/bedömningsmaterial som personal kan använda sig av vid kontakt med patient som misstänks vara utsatt för våld.

Verksamheten ser även över samarbetet med förebyggande verksamheter inom området. Om personal misstänker våld i nära relationer hos våra brukare så arbetas vi med att informera om vilka insatser som finns i samhället. Samarbete finns med kvinnojouren.

Boendesidan bevakar utbildningar och seminarier/föreläsningar inom området. Screening i samband med inflytt till boende. Att vi i allt högre grad idag kan identifiera /samordna hjälpinsatser för om någon är utsatt i nära relation har givit effekt och att medarbetare har deltagit vid div seminarier/utbildningar har givit bra resultat

6 våldsombud inom rådgivning och bistånd har genomgått våldsombudsutbildning under året.

Erbjuda HBTQ-utbildning till nämndens medarbetare

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökade kunskaper kring HBTQ och äldre bland nämndens medarbetare.

Status

Påbörjad

Utbildning och diplomering är på gång för boenden i egen regin. Träffpunkter 65+ är klara med sin diplomering och all personal är utbildad. Information ges till volontärer och besökare.

Dagverksamheterna har påbörjat utbildning av personal och korttidsverksamheten Nora planerar utbildning av teamombud och administrativ personal. Inom hemsjukvården har ledningen arbetat med att ta fram plan för HBTQ utbildning för hela arbetsgruppen under hösten -19. Hemvården arbetar för att höja kunskapen om HBTQ och har erbjudit kortare utbildning till nämndens medarbetare. Tanken är att alla verksamheter ska bli diplomerade.

Alla medarbetare inom rådgivning och bistånd har genomgått Kunskapsguidens webbutbildning kring HBTQ.

Arbetet med att stärka hbtq-kompetensen inom förebyggande samt vård- och omsorgsverksamheter riktade mot äldre fortgår även inom ramen för handlingsplanen för äldrevänlig kommun under 2020.

Genomföra HBTQ-diplomering av träffpunkterna (egen regi)

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökade kunskaper kring HBTQ och äldre bland nämndens medarbetare.

Status

Färdig

Träffpunkterna har genomfört utbildning och är diplomerade.

Fortsätta implementera det förebyggande arbetet för äldres munhälsa

Förväntade effekter av åtgärden:

Reducerad risk för undernäring och sjukdomar i munnen.

Ökad livskvalitet för den enskilde.

Status

Färdig

Arbetet pågår och är en del av verksamheten.

Inriktningsmål 5: Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Bedömning

Delvis uppfyllt

Inriktningsmålet bedöms vara delvis uppfyllt. Arbete är påbörjat genom framtagande av kunskapsunderlag och samverkan med andra parter för att utveckla utbudet av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden, men konkreta ställningstaganden på kommunövergripande nivå saknas ännu. Arbetet med att lyfta frågan för ställningstagande på kommunövergripande nivå behöver fortsätta och intensifieras under år 2020 för att säkerställa en god bostadssituation på den ordinarie bostadsmarknaden för nämndens målgrupper.

UPPDRAG

5.5 I större utsträckning använda kommunens egna sysselsättnings- och arbetsmarknadsverksamheter för intern service

Tidigare 5.10

Status

Färdig

På egen regins äldreboenden finns flera verksamheter som har ett väl fungerande samarbete med daglig verksamhet. Inom hemvården har enheter servicegrupper som finns i huset och som utför arbetsuppgifter åt Hemvårdens personal samt våra brukare. Avseende Förebyggande sker detta i de verksamheter där är möjlig ex. Dagverksamheter och Träffpunkter.

Fortsatt arbete för att öka antalet anställda med funktionsvariation i nämndens verksamheter fortgår under 2020 inom ramen för uppdrag 4.13 i mål och budget och nämndens verksamhetsplan 2020.

ÅTGÄRDER

Undersöka lämpliga arbetsuppgifter inom intern service för personer inom kommunens dagliga verksamhet (Gäller endast egen regin)

Förväntade effekter av åtgärden:

Fler personer inom kommunen dagliga verksamheter erbjuds arbete/sysselsättning inom ramen för intern service inom egen regins verksamheter.

Status

Färdig

På egen regins äldreboenden finns flera verksamheter som har ett väl fungerande samarbete med daglig verksamhet. Inom hemvården har enheter servicegrupper som finns i huset och som utför arbetsuppgifter åt Hemvårdens personal samt våra brukare. Avseende Förebyggande sker detta i de verksamheter där är möjlig ex. Dagverksamheter och Träffpunkter.

5.8 Utveckla utbudet av bostäder för äldre genom att verka för fler seniorbostäder med gemensamhetslokaler och moderna servicehus. (ÄLN, KS och PBN)

Status

Påbörjad

Utredningar och nämndbeslut som berör frågan har tagits fram och beslutats av äldrenämnden. Samverkan med SBF och övriga aktörer, både kommuninterna som externa aktörer har initierats. Reviderade kriterier för subventionering av trygghetsbostäder är framtagna och planeras antas av äldrenämnden under våren 2020.

Arbetet fortsätter under 2020 inom ramen för nämndens verksamhetsplan och handlingsplan för äldrevänlig kommun.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2020.

ÅTGÄRDER

Ta fram planeringsunderlag, utveckla och samverka med andra aktörer kring utbud och behov av alternativa boendeformer för äldre, främst s.k. mellanboendeformer som trygghets- och seniorbostäder samt moderna servicehus. Utredda möjligheten att införa biståndsbedömt trygghetsboende

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökat utbud av alternativa boendeformer för äldre, främst s.k. mellanboendeformer som trygghets- och seniorbostäder samt moderna servicehus

Öka livskvalitet och ett mer självständigt liv för den enskilde

Status

Påbörjad

Utredningar och nämndbeslut som berör frågan har tagits fram och beslutats av äldrenämnden. Samverkan med SBF och övriga aktörer, både kommuninterna som externa aktörer har initierats. Arbetet fortsätter under 2020 inom ramen för verksamhetsplanen och handlingsplan för äldrevänlig kommun.

Se över regelverk och praxis samt subventioner till trygghetsbostäder

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökat utbud av trygghetsbostäder i kommunen.

Status

Färdig

Reviderade kriterier är framtagna och planeras antas av äldrenämnden under våren 2020. Ingår som en del i arbetet med att utveckla alternativa boendeformer för äldre.

Inriktningsmål 6: Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Bedömning

Ej utvärderad

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse eftersom inriktningsmålet inte ryms inom nämndens uppdrag. Nämnden har ingen verksamhet som kan bidra till måluppfyllelse.

Inriktningsmål 7: Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Bedömning

Delvis uppfyllt

Uppdraget bedöms vara delvis uppfyllt. Nämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har till övervägande del uppnått det den planerat, exempelvis inom öppna förebyggande insatser och samverkan med civilsamhället och andra kommunala aktörer samt åtgärder för att stärka den enskildes inflytande och delaktighet. Plan finns framtagen inom ramen för arbetet med äldrevänlig kommun som ger en god grund för arbetet framåt. Dock så är antagande av handlingsplanen för äldrevänlig kommun något försenad i kommunstyrelsen, vilket innebär att den fulla genomslagskraften för åtgärderna i handlingsplanen också är något försenad.

NÄMNDMÅL

Skapa trygg och säker hemgång för utskrivningsklara i samarbete med Region Uppsala. (ÄLN och OSN)

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Ett intensivt arbete och utvärdering pågår på övergripande nivå mellan kommun och region. När det gäller hemsjukvården har berörda områdeschefer och verksamhetschefer sett över rutiner, arbetssätt och ansvarsfördelning utifrån det tidigare projektet "trygg hemgång" för att få detta som en naturlig del i verksamheten (införa arbetsmodell "trygg hemgång"). Arbetsmodellen kommer införas successivt under våren till övriga hemvårdsområden och följas upp kontinuerligt.

Arbetet fortgår under 2020 inom ramen för nämndens verksamhetsplan och handlingsplan för äldrevänlig kommun

ÅTGÄRDER

I samverkan ta fram en lokal handlingsplan mellan Uppsala kommun och Region Uppsala, för driva utvecklingen i enlighet med "Effektiv och nära vård 2030"

Förväntade effekter av åtgärden:

Gemensam målbild för arbetet med omställningen till en nära vård, i samspel med sjukhusvård, primärvård och kommunala insatser i ett nätverk utgående från individens samlade behov.

Status

Påbörjad

Arbete pågår inom ramen för Närvårdssamverkan Uppsala och fortgår inom ramen för verksamhetsplanen och handlingsplanen för äldrevänlig kommun under år 2020.

Fortsätta arbetet med att anpassa vårdprocessen i enlighet med lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutenvården och sjukvård

Förväntade effekter av åtgärden:

Förutsättningar för individen att stärka sina egna resurser och funktionsförmåga för ökad självständighet.

Genom ökad trygghet, förbättrad funktionsförmåga och ökad självständighet minska behov av omfattande insatser och korttidsvård samt motverka återinläggningar i slutenvården

Status

Påbörjad

Ett intensivt arbete och utvärdering pågår på övergripande nivå mellan kommun och region. Inom förebyggande finns en utvecklingsgrupp som startat arbetet under hösten gällande intern kommunikation under utskrivningsprocessen. Vårdnivågranskning är utförd på korttidsenheterna. Ständig dialog pågår med myndighetssidan.

När det gäller hemsjukvården har berörda områdeschefer och verksamhetschefer sett över rutiner, arbetssätt och ansvarsfördelning utifrån det tidigare projektet "trygg hemgång" för att få detta som en naturlig del i verksamheten (införa arbetsmodell "trygg hemgång"). Arbetsmodellen kommer införas successivt under våren till övriga hemvårdsområden och följas upp kontinuerligt. Hemvården har sett över processerna vid flertalet röda dagar och har kunnat anpassa sig utmärkt. Både chef och samordnare har tillgång till och går in och läser i Prator för att kunna följa utskrivningsplaneringen av brukare och på så vis kunna planera hemgången. Detta fungerar mycket bra. Nollbeslut implementeras vid utskrivning.

Biståndshandläggare medverkar i samverkansforum för förbättringar i utskrivningsprocessen från slutenvården.

UPPDRAG

7.2 I syfte att skapa fler träffpunkter och möjlighet till anpassad friskvård utreda villkor samt finansiering för möjliga partnerskap med det civila samhället och näringslivet. (KS, ÄLN, SCN, OSN och IFN)

Status

Färdig

Arbete med att ta fram åtgärder utifrån kartläggningen av öppna förebyggande insatser för att utveckla och förbättra öppna förebyggande insatser har påbörjats. Några av åtgärderna kommer att implementeras under 2020.

Samverkan kring lokalförsörjning och fysisk aktivitet för äldre har påbörjats tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen och Upplands idrottsförbund. Diskussioner med civilsamhällesaktörer hålls kontinuerligt. Informationsmöten med föreningar är genomförda. Nämnden stödjer föreningar som erbjuder aktiviteter för förbättrad folkhälsa genom föreningsbidrag.

Inom Förebyggande sker samverkan med externa organisationer/föreningar/förbund. Fokus har varit att öka de fysiska aktiviteterna inom flera verksamheter för att nå fler brukare. Hemvårdens personal informerar kring vad som finns i närheten och ger tips om olika verksamheter för äldre.

Tjänstemän på äldreförvaltningen har lämnat remissvar på idrott- och fritidsnämndens "Strategi - äldres tillgång till fysisk aktivitet" Strategin antogs av IFN i december 2019.

Inom arbetet med äldrevänlig kommun har initiativ tagits till ett "äldrevänligt nätverk" för civilsamhällesaktörer. I detta arbete finns idrottsrörelsen representerad.

Arbete har inletts för att undersöka möjligheterna att stödja föreningar/organisationer ekonomiskt som erbjuder friskvårdsaktiviteter/hälsofrämjande aktiviteter för äldre.

ÅTGÄRDER

Slutföra utredning inom öppna förebyggande insatser och genomföra åtgärder enligt resultatet.

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökade kunskaper om, och bättre beslutsunderlag för, vilka insatser/aktiviteter inom det öppna förebyggande området som nämnden bör prioritera och hur dessa bör fördelas utifrån geografi, demografi och socioekonomi.

Intern verksamhetsutveckling inom området öppna förebyggande.

Status

Påbörjad

Arbete med att ta fram åtgärder utifrån kartläggningen av öppna förebyggande insatser för att utveckla och förbättra öppna förebyggande insatser har påbörjats. Några av åtgärderna kommer att implementeras under 2020.

Samverka med och stödja civilsamhället och andra kommunala nämnder för förbättrad folkhälsa bland äldre inom de områden där de största behoven/möjligheterna för detta finns

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökat utbud av hälsofrämjande aktiviteter för äldre

Status

Färdig

Samverkan kring lokalförsörjning och fysisk aktivitet för äldre har påbörjats tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen och Upplands idrottsförbund. Diskussioner med civilsamhällesaktörer hålls kontinuerligt. Informationsmöten med föreningar är genomförda. Nämnden stödjer föreningar som erbjuder aktiviteter för förbättrad folkhälsa genom föreningsbidrag.

Inom Förebyggande sker samverkan med externa organisationer/föreningar/förbund. Fokus har varit att öka de fysiska aktiviteterna inom flera verksamheter för att nå fler brukare. Hemvårdens personal informerar kring vad som finns i närheten och ger tips om olika verksamheter för äldre.

I samverkan med idrotts- och fritidsnämnden utreda hur en förbättrad och anpassad friskvård för äldrenämndens målgrupp kan möjliggöras.

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökat utbud av hälsofrämjande aktiviteter för äldre

Status

Färdig

Diskussioner som har hållits under 2019 har lett fram till att ett nätverk har startats där representanter från äldreförvaltningen, kulturförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, IFU Arena och Upplands idrottsförbund ingår.

Tjänstemän på äldreförvaltningen har lämnat remissvar på idrott- och fritidsnämndens "Strategi - äldres tillgång till fysisk aktivitet" Strategin antogs av IFN i december 2019.

Utveckla samverkansmöjligheter mellan äldrenämnden/ äldreförvaltningen och idrottsrörelsen för ökad folkhälsa för målgruppen

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökat utbud av hälsofrämjande aktiviteter för äldre

Ökad samverkan mellan nämnd/förvaltning och idrottsrörelsen.

Status

Färdig

Inom arbetet med äldrevänlig kommun har initiativ tagits till ett "äldrevänligt nätverk" för civilsamhällesaktörer. I detta arbete finns idrottsrörelsen representerad. Kontakter med SBF (idrott- och fritid) och Upplands idrottsförbund har också etablerats och diskussioner som har hållits under 2019 har lett fram till att ett nätverk har startats där representanter från äldreförvaltningen, kulturförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, IFU Arena och Upplands idrottsförbund ingår.

Arbete har inletts för att undersöka möjligheterna att stödja föreningar/organisationer ekonomiskt som erbjuder friskvårdsaktiviteter/hälsofrämjande aktiviteter för äldre. En översyn av äldrenämndens aktivitetsbidrag genomförs under 2020 och integreras med arbetet med kommunövergripande principer för bidragsgivningen.

7.3 Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven (ÄLN, OSN, SCN och ÖFN)

Tidigare 7.2

Status

Färdig

När ny brukare flyttar in upprättar kontaktman en genomförandeplan i samråd med brukaren utifrån dennes individuella behov. Vid förändrat behov görs en uppföljning, om inte så ska uppföljningen göras 1 gång/år. Rutiner finns och brukarens behov (IBIC) ett personcentrerat omvårdnadsbehov och att genomförandeplanen är ett verktyg som används.

Värdegrundsarbete pågår aktivt i alla verksamheter och är en återkommande punkt på verksamheternas APT och planeringsdagar. Där brister påvisas gällande kunskaper inom social dokumentation sker utbildning/genomgång. "Expertanvändare" som stöttar kollegor finns utsedda. APT och andra samverksforum i verksamheterna har brukarfokus och det är en ständig pågående dialog om vikten av enskildas delaktighet och inflytande i den vård- och omsorg som ges. Chefer och medarbetare uppmuntras till att ta del av utbildningar inom området för att stärka arbetet ytterligare. Fokus är kommande höst att stärka kontaktmannskapet och dess roll/ansvar.

ÅTGÄRDER

Stärka individens delaktighet och inflytande i utredning, planering och genomförande av insats samt i uppföljning av beslutad insats

Förväntade effekter av åtgärden:

Upplevelse bland brukare av ökat inflytande och egenmakt

Status

Färdig

När ny brukare flyttar in upprättar kontaktman en genomförandeplan i samråd med brukaren utifrån dennes individuella behov (medverkar i planering gör även legitimerad personal), denna plan ska upprättas senast 14 dg från inflyttat datum verkställs och kopia till handläggare skickas. Vid förändrat behov görs en uppföljning, om inte så ska uppföljningen göras 1/år. Rutiner finns och brukarens behov (IBIC) ett personcentrerat omvårdnadsbehov och att genomförandeplanen är ett verktyg som används.

Värdegrundsarbete pågår aktivt i alla verksamheter och är en återkommande punkt på verksamheternas APT och planeringsdagar. Där brister påvisas gällande kunskaper inom social dokumentation sker utbildning/genomgång. "Expertanvändare" som stöttar kollegor finns utsedda. APT och andra samverksforum i verksamheterna har brukarfokus och det är en ständig pågående dialog om vikten av enskildas delaktighet och inflytande i den vård-och omsorg som ges. Chefer och medarbetare uppmuntras till att ta del av utbildningar inom området för att stärka arbetet ytterligare. Fokus är kommande höst att stärka kontaktmannaskapet och dess roll/ansvar.

7.4 Inleda arbete med Region Uppsala för införande av ett lokalt Seniorskort. (KS och ÄLN)

Status

Påbörjad

Förhandlingar i frågan pågår på politisk nivå mellan Uppsala kommun och Region Uppsala och kommer fortgå under 2020 inom ramen för handlingsplanen för äldrevänlig kommun.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2020.

ÅTGÄRDER

Inom ramen för arbetet med en äldrevänlig kommun, i samverkan med kommunstyrelsen och Region Uppsala, inleda arbete för införande av ett lokalt seniorskort

Förväntade effekter av åtgärden:

Lägre kostnader för äldre i kollektivtrafiken.

En äldrevänligare kommun

Status

Påbörjad

Förhandlingar i frågan pågår på politisk nivå mellan Uppsala kommun och Region Uppsala och kommer fortgå under 2020 inom ramen för handlingsplanen för äldrevänlig kommun.

7.5 Se över möjligheten att utöka förenklad biståndsbedömning inom vissa verksamheter för äldre. (ÄLN)

Status

Försenad

Utredning för ett eventuellt införande av förenklad beslutsfattande är påbörjad och beslut i nämnd planeras under våren 2020.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2020.

ÅTGÄRDER

Utreda och ta ställning till införande av förenklad biståndsbedömning inom hemvården.

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad rätt till självbestämmande och delaktighet, genom att brukaren kan välja mellan insatser som erbjuds samt hur de praktiskt ska genomföras

Frigörande av medarbetarresurser till förmån för uppföljning av brukares upplevelse av kvalitet, nöjdhet och delaktighet i utförandet av insatser inom äldreomsorg.

Status

Försenad

Utredning för ett eventuellt införande av förenklad beslutsfattande är påbörjad och beslut i nämnd planeras under våren 2020.

7.6 Motverka det digitala utanförskapet hos äldre genom stödinsatser och inled arbetet med att wi-fi blir norm på vård- och omsorgsboenden. (KS och ÄLN)

Status

Påbörjad

En förstudie i frågan om wifi på särskilt boende har genomförts och ger för handen att frågan är komplex och innebär flera politiska ställningstaganden. Framförallt gällande var tyngdpunkten ska ligga i kommunens engagemang för att motverka det digitala utanförskapet. Idag kan den absoluta merparten av vård- och omsorgsboenden leverera Wifi till boenden i dennes lägenhet, frågan är dock vem som ska stå för kostnaden, den enskilde eller kommunen. När det gäller tillgång för besökare och boenden på boendets allmänna ytor krävs någon form av "gästnät" vilket kräver tekniska lösningar såväl som kostnader för kommunen. Nästa steg i denna process är en politisk förankring för vidare ställningstaganden.

Det pågår kontinuerligt visst digitaliseringsstöd och utbildning för medborgare på träffpunkterna för att öka kunskaperna kring digitalisering hos den äldre befolkningen. Åtgärder på området har påbörjats inom det bredare arbetet med äldrevänlig kommun. Arbetet kommer fortgå inom ramen för handlingsplanen för äldrevänlig kommun under 2020.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2021.

ÅTGÄRDER

Stödja och samverka med civilsamhället och andra kommunala nämnder när det gäller digitala stödinsatser

Förväntade effekter av åtgärden:

Minskat digitalt utanförskap

Ökad delaktighet och inkludering

Stärkt oberoende för den enskilde

Status

Påbörjad

Det pågår kontinuerligt visst digitaliseringsstöd och utbildning för medborgare på träffpunkterna för att öka kunskaperna kring digitalisering hos den äldre befolkningen.

Åtgärder på området har påbörjats inom det bredare arbetet med äldrevänlig kommun. Ex. dialog med kommunikationsstaben om tillgänglig kommunal webbsida samt dialog med kontaktcenter, Seniorguide med flera om möjligheter till digital information. Arbetet kommer fortgå inom ramen för handlingsplanen för äldrevänlig kommun under 2020.

Utreda hur andelen vård- och omsorgsboenden som erbjuder wi-fi för boende och besökare kan öka

Förväntade effekter av åtgärden:

Minskat digitalt utanförskap

Ökad delaktighet och inkludering

Stärkt oberoende för den enskilde

Status

Påbörjad

En förstudie i frågan har genomförts och ger för handen att frågan är komplex och innebär flera politiska ställningstaganden. Framförallt gällande var tyngdpunkten ska ligga i kommunens engagemang för att motverka det digitala utanförskapet. Idag kan den absoluta merparten av vård- och omsorgsboenden leverera Wifi till boenden i dennes lägenhet, frågan är dock vem som ska stå för kostnaden, den enskilde eller kommunen. När det gäller tillgång för besökare och boenden på boendets allmänna ytor krävs någon form av "gästnät" vilket kräver tekniska lösningar såväl som kostnader för kommunen. Nästa steg i denna process är en politisk förankring för vidare ställningstaganden.

7.7 Verka för en gemensam digital journal i samverkan med Region Uppsala. (ÄLN och OMN)

Status

Färdig

Nämnden deltar i Regionens arbete med IT-systemet Cosmic Link för att kunna kommunicera runt patientens samordning. En arbetsgrupp bestående av representanter från Uppsala kommun och övriga kommuner i regionen har utsetts.

En gemensam digital journalföring tillsammans med Region Uppsala är dock inte möjlig då lagstiftning sätter begränsningar.

ÅTGÄRDER

Se över möjligheten till sammanhållen journal för legitimerad personal

Förväntade effekter av åtgärden:

En integrerad, sömlös vårdkedja som ger en ökad patientsäkerhet.

Ökad effektivitet genom minskat dubbelarbete, förbättrad samplanering och samordning

Status

Färdig

Nämnden deltar i Regionen Uppsalas arbete med IT-systemet Cosmic Link för att kunna kommunicera runt patientens samordning. En arbetsgrupp bestående av representanter från Uppsala kommun och övriga kommuner i regionen har utsetts. Införandet av Cosmic Link planeras till tredje kvartalet 2020 och ersätter Prator.

7.8 Förbättra äldres livskvalitet genom att säkerställa en god måltidsmiljö, när måltider ingår i omsorgen, samt stärka brukarnas inflytande över måltidsituationen. (ÄLN)

Status

Färdig

Aktiviteter har genomförts för att säkerställa en god måltidsmiljö och stärka brukarnas inflytande över måltidsituationen. Ytterligare åtgärder kommer genomföras inom ramen för handlingsplan äldrevänlig kommun och nämndens verksamhetsplan 2020.

Egen regin säkerställer att alternativ/valmöjlighet kring rätter finns för enskilda. Kostombud finns och kostråd genomförs kontinuerligt. Måltidsmiljön är ständigt ett pågående ämne, vikten av en lugn och trivsamt måltidsmiljö. Nattfaste-mätningar sker 2 ggr/år samt att den enskilde har möjlighet att under "Boråden" samtala runt maten på boendet.

Äldrenämndens översyn av riktlinjerna för mat- måltider och nutrition är dock försenad, då Region Uppsalas nutritionsrutin, som kommer att inverka på hur kommunen ska förhålla sig i en del av dessa frågor, inte är färdig. Den kommunala riktlinjen kommer inte att revideras förrän Region Uppsalas rutin är klar.

ÅTGÄRDER

Se över och revidera äldrenämndens "Riktlinjer för mat- måltider- och nutrition inom äldreomsorgen i Uppsala kommun"

Förväntade effekter av åtgärden:

Stärkt inflytande hos brukarna över måltidssituationen

Förbättrad måltidsmiljö hos brukarna

Status

Försenad

Egen regin säkerställer att alternativ/valmöjlighet kring rätter finns för enskilda. Kostombud finns och kostråd genomförs kontinuerligt. Måltidsmiljön är ständigt ett pågående ämne, vikten av en lugn och trivsamt måltidsmiljö. Nattfaste-mätningar sker 2 ggr/år samt att den enskilde har möjlighet att under "Boråden" samtala runt maten på boendet.

Äldrenämndens översyn av riktlinjerna för mat- måltider och nutrition är försenad, då Region Uppsalas nutritionsrutin, som kommer att inverka på hur kommunen ska förhålla sig i en del av dessa frågor, inte är färdig. Den kommunala riktlinjen kommer inte att revideras förrän Region Uppsalas rutin är klar.

7.9 Utred seniorluncher på skolor och privata restauranger. (ÄLN)

Status

Påbörjad

Arbetet med seniorluncher på skolor har påbörjats. Inventering av skolor att göra pilotförsök på har identifierats och pilot kommer att genomföras under våren 2020.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2020.

ÅTGÄRDER

Utreda möjligheterna att införa seniorluncher på skolor och privata restauranger

Förväntade effekter av åtgärden:

Minskade kostnader

Möjliggörande av möten över generationsgränserna

Status

Påbörjad

Arbetet med seniorluncher på skolor har påbörjats. Inventering av skolor att göra pilotförsök på har identifierats och pilot kommer att genomföras under våren 2020.

Inriktningsmål 8: Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämnden/styrelsen har uppnått övervägande del av det den planerat för att bidra till inriktningsmålet. Nämnden bidrar till måluppfyllelse främst genom de medborgardialoger som genomförts/genomförs med kommuninvånare och civilsamhället inom ramen för äldrevänlig kommun.

Framtagandet av nämndens informationshanteringsplan är försenat på grund av införandet av diarieföringssystemet DHS.

UPPDRAG

8.6 Fortsatta medborgardialoger för att tillsammans med invånare göra Uppsala till en äldrevänlig kommun. (ÄLN)

Status

Färdig

Uppdraget är färdigt. Medborgardialoger, bland annat inom ramen för äldrevänlig kommun och samverkan med föreningslivet och andra kommunala nämnder har genomförts. Fortsatta medborgardialoger kommer genomföras inom ramen för uppdrag 8:4 i verksamhetsplan 2020 samt inom ramen för handlingsplanen för äldrevänlig kommun.

ÅTGÄRDER

Inom ramen för den lokala överenskommelsen och äldrevänlig kommun utveckla samverkan och dialog med föreningslivet när det gäller åldersgruppen 60 år och äldre

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad samverkan mellan föreningslivet och nämnd/förvaltning.

Status

Färdig

Diskussioner som har hållits under 2019 har lett fram till att ett nätverk har startats där representanter från äldreförvaltningen, kulturförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, IFU Arena och Upplands idrottsförbund ingår.

Samverkan och dialog har skett med föreningsliv och enskilda medborgare inom ramen för framtagandet av program och handlingsplan för äldrevänlig kommun.

Samtal och dialog med föreningsliv och enskilda medborgare pågår även fortsatt inom det bredare arbetet med äldrevänlig kommun.

Skapa förutsättningar för äldre personer att engagera sig i föreningslivet/civilsamhället

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad delaktighet i föreningslivet hos målgruppen.

Status

Färdig

Diskussioner som har hållits under 2019 har lett fram till att ett nätverk har startats där representanter från äldreförvaltningen, kulturförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, IFU Arena och Upplands idrottsförbund ingår.

Arbete på området pågår inom ramen för det breda arbetet med äldrevänlig kommun, i första hand i dialog med Upplands idrottsförbund och SBF och KTF. Arbetet fortgår även under år 2020 inom ramen för handlingsplanen för äldrevänlig kommun.

Genomföra medborgardialoger årligen enligt handlingsplan för äldrevänlig kommun.

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad delaktighet hos målgruppen

Status

Färdig

I samband med framtagande av program och handlingsplan för äldrevänlig kommun har under 2018 och början av 2019 genomförts medborgardialoger med målgruppen 60+. Fortsatta medborgardialoger planeras som en del i det löpande arbetet för en äldrevänlig kommun med början 1Q 2020.

8.8 Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering

Tidigare 8.7

Status
Försenad

Arbetet med att ta fram en informationshanteringsplan är försenat och kommer påbörjas under 2020, troligtvis i höst. Arbetet kommer drivas i projektform och en projektgrupp kommer tillsättas. Beräknat slutdatum hösten 2021.

Förseningen beror till stor del på införandet av det nya diarieföringssystemet DHS.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2021.

ÅTGÄRDER

Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering.

Förväntade effekter av åtgärden:

En mer effektiv, rättssäker och digital informationshantering

Status
Försenad

Arbetet med att ta fram en informationshanteringsplan är försenat och kommer påbörjas under 2020, troligtvis i höst. Arbetet kommer drivas i projektform och en projektgrupp kommer tillsättas. Beräknat slutdatum hösten 2021.

Förseningen beror till stor del på införandet av det nya diarieföringssystemet DHS.

Inriktningsmål 9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämnden har uppnått övervägande del av det den planerat för att bidra till inriktningsmålet.

Sjukfrånvarostatistik följs upp regelbundet och aktiva insatser med stöd av HR pågår i aktuella ärenden. En strategi för ledarutveckling har tagits fram. Tydliggörande behövs gällande hur uppdraget om att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön ska genomföras.

NÄMNDMÅL

Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv. Alla medarbetare ska ges förutsättningar för att ta eget ansvar för sin arbetsmiljö. Medledarskap är förutsättningen för att alla ska kunna göra skillnad, arbeta tillsammans och välkomna nyskapande.

Bedömning

Helt uppfyllt

Samverkansavtalet har implementerats och en strategi för ledarutveckling har tagits fram på förvaltningen. Tjänsteperson på förvaltningen har utrett förutsättningarna för att minska delade turer.

ÅTGÄRDER

Implementera nya samverkansavtalet

Förväntade effekter av åtgärden:

Utvecklad dialog mellan arbetsgivare och personalorganisationer

Ökad grad av medledarskap

Status
Färdig

Samverkansavtalet är implementerat på förvaltnings- och avdelningsnivå genom att tre samverkansgrupper inrättades under hösten 2018: förvaltningsamverkan, avdelningsamverkan Egenregi och avdelningsamverkan Rådgivning och bistånd.

Utveckla dialogformer mellan chef och medarbetare

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökad grad av medledarskap

Status
Påbörjad

Ett centralt material är framtaget är HR-staben. I det ledarutvecklingsprogram som kommer att påbörjas under vintern/våren 2020 ingår Samtal och dialoger som en del i ledarprogrammet.

Flertalet chefer har under året deltagit i kommunens nya form för medarbetarsamtalet som nu heter "Samtal och dialog", denna modell används inte i full omfattning men antas öka i användning 2020.

Säkerställa att personal i hemtjänsten har tillgång till tjänstecyklar och cykelhjälm från kommunen och inte behöver använda egen cykel i tjänsten

Status
Färdig

Nya cyklar/elcyklar köps in regelbundet. I samverkan med leverantören har vid behov getts tillgång till låncyklar. Medarbetarna uppmanas använda cykelhjälm och adekvat utrustning regelbundet. Cykelhjälm finns på varje enhet.

Utreda förutsättningarna att ta bort delade turer i äldreomsorgen

Status
Färdig

Utredning har slutförts och presenteras under våren.

Ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap möjliggör verksamhetsutveckling och medledarskap och allas del i att göra skillnad, arbeta tillsammans och välkomna nyskapande

Bedömning

Helt uppfyllt

Rollen som biträdande verksamhetschef tillskapas på prov för att uppnå ett rimligt och hanterbart chefs- och ledaruppdrag. Kommer utvärderas under våren.

En strategi för ledarutveckling har tagits fram på förvaltningen, ett ledarutvecklingsprogram kommer att startas under mars 2020.

ÅTGÄRDER

Se över chefs- och ledaruppdragets ansvar och omfattning.

Förväntade effekter av åtgärden:

Ett rimligt och hanterbart chefs- och ledaruppdrag.

Status

Påbörjad

Rollen som biträdande verksamhetschef tillskapas på prov för att uppnå ett rimligt och hanterbart chefs- och ledaruppdrag. Kommer utvärderas under våren.

En strategi för ledarutveckling har tagits fram på förvaltningen, ett ledarutvecklingsprogram kommer att startas under mars 2020.

UPPDRAG

9.4 Införa obligatorisk språkundervisning i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (OSN, ÄLN och AMN)

Status

Påbörjad

Språkombud finns på flera av våra boenden. Språkombuden har fortbildats och ges utrymme på APT, vissa utbildningsinsatser gällande mångkulturella arbetsplatser har skett och stort behov finns även framöver då frågan är väldigt aktuell fortsättningsvis för att få fungerande arbetsgrupper. Plan finns för ett fortsatt arbete att bevara samt utveckla den "Språkutvecklande arbetsplatsen".

I tillämpliga verksamheter (korttidsvård) har vi språkombud och plan för språkutvecklande arbetsplats finns. Inom hemvården finns fyra utbildade språkombud som sin tur har utbildat 24 språkstödjare. Språkstödjare på varje enhet arbetar med frågor som uppstår samt stödjer medarbetarna med svagare svenska. Hemvården arbetar med att bli mer inkluderande arbetsplats.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2020.

ÅTGÄRDER

Undersöka och identifiera behovet av språkundervisning/språkstödjande insatser för nämndens medarbetare

Förväntade effekter av åtgärden:

Kunskapsunderlag för vidtagande av åtgärder för ökad språkkompetens bland nämndens medarbetare

Status
Påbörjad

Språkombud finns på flera av våra boenden. Språkombuden har fortbildats och ges utrymme på APT, vissa utbildningsinsatser gällande mångkulturella arbetsplatser har skett och stort behov finns även framöver då frågan är väldigt aktuell fortsättningsvis för att få fungerande arbetsgrupper. Plan finns för ett fortsatt arbete att bevara samt utveckla den "Språkutvecklande arbetsplatsen".

I tillämpliga verksamheter (korttidsvård) har vi språkombud och plan för språkutvecklande arbetsplats finns. Inom hemvården finns fyra utbildade språkombud som sin tur har utbildat 24 språkstödjare. Språkstödjare på varje enhet arbetar med frågor som uppstår samt stödjer medarbetarna med svagare svenska. Hemvården arbetar med att bli en mer inkluderande arbetsplats.

I samverkan med arbetsmarknadsnämnden ta fram en plan för språkundervisningens genomförande

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökade språkkunskaper bland nämndens medarbetare

Status
Påbörjad

Arbete pågår på övergripande nivå inom organisationen

9.6 Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön.

Status
Stoppad

Åtgärden är i stoppad i väntan på instruktioner från kommunledningskontoret. Oklart hur åtgärden ska genomföras.

ÅTGÄRDER

Kartlägga strukturella skillnader i arbetsmiljö på grund av kön bland nämndens medarbetare

Förväntade effekter av åtgärden:

Ökade kunskaper för vidare åtgärder för att minska ojämställdhet.

Status
Stoppad

Åtgärden är i stoppad i väntan på instruktioner från KKK. Oklart hur åtgärden ska genomföras.

9.9 Identifiera riskgrupper för psykosocial sjukfrånvaro och utifrån det stärka arbetet med hälsofrämjande arbetssätt och hållbar arbetsmiljö för att minska sjukfrånvaro och upplevd negativ stress. (KS, ÄLN, OSN och UBN)

Status

Påbörjad

Sjukfrånvarostatistik följs upp månatligen och aktiva insatser med stöd av HR pågår i aktuella ärenden. Årlig uppföljning av systematiska arbetsmiljön sker. Det arbetas aktivt med handlingsplaner utifrån medarbetarundersökning där de finns upprättade.

I verksamheterna har ansvarig chef en dialog med de medarbetare som har återkommande korttidsfrånvaro. Arbetsplatsträffarna används bland annat för att stärka, uppmuntra, vägleda och utveckla en god och öppen arbetsmiljö för medarbetarna.

Uppdraget förväntas vara färdigt 2020.

ÅTGÄRDER

Undersöka och genomföra analyser av förekomst av sjukfrånvaro och upplevd negativ stress bland nämndens medarbetare.

Förväntade effekter av åtgärden:

Förbättrat kunskapsunderlag för vidtagande av åtgärder för minskad sjukfrånvaro och upplevd negativ stress.

Status

Påbörjad

På avdelningsnivå följs sjukfrånvaro statistiken upp månatligen och aktiva insatser med stöd av HR pågår i aktuella ärenden. Varje ansvarig chef bevakar och följer upp arbetsmiljön för medarbetarna och agerar om upplevs negativ stress påvisas. Årlig uppföljning av systematiska arbetsmiljön sker. Det arbetas aktivt med handlingsplaner utifrån medarbetarundersökning där de finns upprättade.

I verksamheterna har ansvarig chef en dialog med de medarbetare som har återkommande korttidsfrånvaro. Arbetsplatsträffarna används bland annat för att stärka, uppmuntra, vägleda och utveckla en god och öppen arbetsmiljö för medarbetarna.

Områdeschef är med i den nystartade styrgruppen "Förebygga psykisk ohälsa i arbetslivet". Hemvårdens ledningsgrupp har fått planen presenterad för sig och arbetet startade under hösten.

Ta fram en strategi för minskad sjukfrånvaro inom äldreomsorgen

Beskriv Åtgärder

Status

Påbörjad

Aktivt arbete pågår med att minska kort- och långtidssjukfrånvaron. HR tar fram fördjupad statistik på sjukfrånvaro och utifrån detta planeras åtgärder. HR stöttar i aktuella ärenden.

Verksamhetschefer redovisar sjukfrånvaron i månadsrapporterna i Hypergene. Handlingsplan ska tas fram varje medarbetare med hög frånvaro och redovisas för områdeschef.

UPPDRAG VID SIDAN AV VERKSAMHETSPLANEN

KVARVARANDE RIKTAD SATSNING: En fortsatt utveckling av tydlig information och relevanta jämförelsemått baserade på kvalitetsmätningar, med syftet att underlätta för medborgaren att göra informerade val.

Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016. Kommentar i årsredovisningen 2016:

Den riktade satsningen är påbörjad. Förslag till utveckling av jämförelseverktyget Hitta & jämför är framtaget och godkänt men ska kompletteras avseende parametrar för boende innan publicering.

Status
Försenad

Uppdraget är påbörjat men flyter inte på enligt plan. Arbete med att utveckla Hitta och jämför är påbörjat men ytterligare styrning och tydliggöranden från KLK behövs för att åtgärden ska kunna slutföras. Uppdraget förväntas vara färdigt 2020.

Särskilda frågor om synpunktshantering

Rapporteras vid helårsuppföljningen.

Status

Påbörjad

Titel	
Har nämnden/styrelsen en systematisk hantering av synpunkter?	Ja, vi har tagit fram en gemensam process för synpunktshantering för hela förvaltningen under 2019. Synpunkterna används för förbättringsarbete i verksamheterna och förvaltningen.
Hur många synpunkter har kommit in på den verksamhet nämnden/styrelsen	93 synpunkter som registrerats.

ansvarar för under 2019?	
Vilka förbättringsområden har, utifrån dessa synpunkter, identifierats i den verksamhet nämnden/styrelsen ansvarar för?	Aggregerad analys av inkomna synpunkter har ej genomförts. Syftet med den förändrade processen är att under 2020 kunna hantera synpunkter på aggregerad nivå.
Vilka förändringar har, utifrån dessa synpunkter, genomförts eller planeras i den verksamhet nämnden/styrelsen ansvarar för?	Aggregerad analys av inkomna synpunkter har ej genomförts. Syftet med den förändrade processen är att under 2020 är att hantera synpunkter på aggregerad nivå.

Äldrenämnden
Rapport

Datum:
2020-02-13

Diarienummer:
ALN-2019-0010

Handläggare:
Daniel Karlsson

Avrapportering av äldrenämndens internkontrollplan för 2019

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Granskningar i föreliggande rapport.....	4
Arbetet med intern kontroll under året.....	5
Redovisning av kontrollmoment	6
Stärka det strategiska arbetet genom att öka kunskaperna om vilka förutsättningar som krävs inom äldre- och vårdnämndens ansvarsområde för att bättre möta framtidens utmaningar.....	6
Resultat av kontroll.....	6
Åtgärder.....	6
Genomförd kontroll	6
Redovisning av kontrollmoment	7
Fortsätt utveckla och stärk arbetet med avtals-, individ- och uppdragsuppföljning, samt avrapportering till nämnden, så att nämnden får god kännedom om verksamhetens förutsättningar.....	7
Resultat av kontroll.....	7
Åtgärder.....	7
Genomförd kontroll	7
Redovisning av kontrollmoment	8
Utreda avtal- och ersättningssystemens effekter på förutsättningarna för en långsiktigt hållbar produktion av vård och omsorg och acceptera eller vidta åtgärder för att förändra.....	8
Resultat av kontroll.....	8
Åtgärder.....	8
Genomförd kontroll	8
Redovisning av kontrollmoment	9
Förändringar i gällande lag- och regelverk, samt påverkan och åtgärder, ska informeras nämnden vid behov eller varje tertial.	9
Resultat av kontroll.....	9
Genomförd kontroll	9
Redovisning av kontrollmoment	10
Initiera ett internt arbete för att förbereda verksamheterna på ett införande av nya systemstöd för äldre- och vårdnämndens verksamheter under 2019/20. Fortsätta det påbörjade arbetet med digitalisering av verksamheterna i syfte att hitta effektivare förhållnings- och arbetssätt	10
Resultat av kontroll.....	10
Åtgärder.....	10
Genomförd kontroll	10
Redovisning av kontrollmoment	11
Verksamhetens totala nettokostnader mot budgetram	11

Resultat av kontroll	11
Åtgärder	11
Genomförd kontroll	11
Redovisning av kontrollmoment	12
Analysera effekterna av den blandning av upphandlingsformer som nämnden har idag och vidta lämpliga åtgärder för att minska risken för nämnda konsekvenser. ..	12
Resultat av kontroll	12
Åtgärder	12
Genomförd kontroll	12
Redovisning av kontrollmoment	13
Nämnden skapar förutsättningar för stärkt intern kontroll genom att avdelningsspecifika internkontrollplaner tas fram och används lokalt för prioritering av arbete och insatser.	13
Resultat av kontroll	13
Åtgärder	13
Genomförd kontroll	13
Redovisning av kontrollmoment	14
Kännedom om regelverk	14
Resultat av kontroll	14
Genomförd kontroll	14

Sammanfattning

Granskningar i föreliggande rapport

Granskningen/granskningarna inför februari månads sammanträde har avsett följande kontrollmoment:

- Granskningen är genomförd med mindre anmärkning avseende:
 - o Fortsätt utveckla och stärk arbetet med avtals-, individ- och uppdragsuppföljning, samt avrapportering till nämnden, så att nämnden får god kännedom om verksamhetens förutsättningar.
 - o Initiera ett internt arbete för att förbereda verksamheterna på ett införande av nya systemstöd för äldrenämndens verksamheter under 2019/20. Fortsätta det påbörjade arbetet med digitalisering av verksamheterna i syfte att hitta effektivare förhållnings- och arbetsätt
 - o Nämnden skapar förutsättningar för stärkt intern kontroll genom att avdelningsspecifika internkontrollplaner tas fram och används lokalt för prioritering av arbete och insatser.

- Granskningen är genomförd utan anmärkning avseende:
 - o Stärka det strategiska arbetet genom att öka kunskaperna om vilka förutsättningar som krävs inom äldrenämndens ansvarsområde för att bättre möta framtidens utmaningar.
 - o Utredda avtal- och ersättningssystemens effekter på förutsättningarna för en långsiktig hållbar produktion av vård och omsorg och acceptera eller vidta åtgärder för att förändra.
 - o Förändringar i gällande lag- och regelverk, samt påverkan och åtgärder, ska informeras nämnden vid behov eller varje tertial.
 - o Verksamhetens totala nettokostnader mot budgetram
 - o Analysera effekterna av den blandning av upphandlingsformer som nämnden har idag och vidta lämpliga åtgärder för att minska risken för nämnda konsekvenser.
 - o Kännedom om regelverk

Arbetet med intern kontroll under året

Äldrenämnden ser intern kontroll som ett prioriterat område och vidtar åtgärder för att stärka densamma i verksamheten genom att bland annat ställa krav på kontinuerliga förbättringar. Ett utvecklingsarbete kring den interna kontrollen pågår kontinuerligt. Inom ramen för detta utvecklingsarbete har varje verksamhetsområde under 2019 genomfört riskanalys i syfte att ta fram verksamhetsområdesspecifika prioriterade risklistor som kan leda till riskhanterande åtgärder. De olika riskerna kommer att prioriteras i avdelningsspecifika interna kontrollplaner och utgör ett viktigt underlag till det förvaltningsövergripande riskregistret och nämndens övergripande internkontrollarbete. Detta utvecklingsarbete har även innefattats som ett kontrollmoment i nämndens internkontrollplan 2019.

Förvaltningen utvecklar utifrån det kvalitetsledningssystem som redan finns i egenregi, strukturerade arbetssätt kring risker, rutiner och instruktioner även för systemledning så att ordning och reda följer en förutsägbar form. Ansvarig handläggare för samordning av nämndens arbete med den interna kontrollen finns utsedd på avdelningen för avtal och marknad. Det förvaltningsövergripande riskregistret fastställs av förvaltningens ledningsgrupp medan de avdelningsspecifika risklistorna/internkontrollplanerna fastställs av ansvarig avdelningschef/områdeschef.

Nämndens uppföljningsplan som övergripande styrdokument för nämnden om hur såväl individ-, avtals- som uppdragsuppföljning genomförs, följs upp, åtgärdas och avrapporteras till nämnd, både mot externa utförare och egenregi. Som stöd i förvaltningens arbete med risker har också förvaltningen under 2019 tagit fram en rutin för förvaltningens riskhantering. Rutinen tydliggör förvaltningens och nämndens arbete med riskhantering på olika nivåer och inom olika verksamhetsområden.

Äldrenämnden ser att det är viktigt att vara inkluderade i arbetet med intern kontroll och medverkar i riskanalys inom de områden som är relevanta för nämndens ansvar. Under hösten 2019 så har nämnden genomfört en workshop där olika risker har prioriterats. Resultatet av workshopen har fungerat som ett av underlagen för prioriteringar till nämndens internkontrollplan 2020 och för nämndens arbete med intern kontroll under nästkommande år.

Redovisning av kontrollmoment

Stärka det strategiska arbetet genom att öka kunskaperna om vilka förutsättningar som krävs inom äldrenämndens ansvarsområde för att bättre möta framtidens utmaningar.

Bristande förmåga att främja insatser och åtgärder som stärker möjligheten att möta framtida utmaningar kopplade till äldres behov av vård- och omsorg i samklang med begränsade resurser riskerar leda till att vi inte på ett ändamålsenligt sätt kan möta framtidens utmaningar.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

Vidtagna åtgärder:

- Framtagande av program och handlingsplan för äldrevänlig kommun (hösten 2019)
- Genomförande av kartläggning för nämndens öppna förebyggande insatser
- Framtagande av utredning om bostäder och ansvar för äldres boende på den ordinarie bostadsmarknaden (hösten 2019)

Planerade åtgärder:

- Seminarium med fastighetsägare under våren 2020 gällande alternativa boendeformer för äldre.
- Implementering av handlingsplan för äldrevänlig kommun under åren 2020–2022 för att stärka det förebyggande arbetet gentemot målgruppen.
- Fortsatt implementering av åtgärder inom ramen för kartläggning om nämndens öppna förebyggande insatser.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett utifrån rapportering i nämndens verksamhetsplan varje tertiäl, samt genom löpande kunskapssammanställning, främst genomförd kartläggning av öppna förebyggande insatser och genomförd utredning om bostäder och ansvar för äldres boende på den ordinarie bostadsmarknaden. Kontrollen visar på att det strategiska arbetet och kunskapsläget stärkts på dessa centrala områden för nämnden och dess målgrupper. Fler åtgärder planeras under 2020 för att ytterligare stärka arbetet.

Redovisning av kontrollmoment

Fortsätt utveckla och stärk arbetet med avtals-, individ- och uppdragsuppföljning, samt avrapportering till nämnden, så att nämnden får god kännedom om verksamhetens förutsättningar.

Brister i uppföljningen av avtal, uppdrag och individärenden kan ge att nämnden inte på tillräckliga grunder kan säkra att leverans och kvalitet sker i enlighet med överenskommelser. Brister i avrapportering till nämnden kan leda till att beslut om satsningar och åtgärder tas på felaktiga grunder.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd med mindre anmärkning

Åtgärder

Vidtagna åtgärder:

- Verksamhetsbesök med dragning på varje nämndsammanträde.

Planerade åtgärder:

- Fortsätta utveckla individuppföljningen under 2020 för att stärka förvaltningens och nämndens kunskaper om verksamheten och nämndens brukare.
- Utveckla nämndens kvalitetsmått under 2020, för att fördjupa nämndens kunskaper om verksamhetens förutsättningar.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett via årsbokslut genom intervju med kontrollansvarig samt genomgång av ett urval av de beskrivna underlagen, främst uppföljningsplan och halvårs- och helårsrapport för uppdrags- och avtalsuppföljning.

Kontrollen visar att arbetet med avtal- och uppdragsuppföljning har stärkts genom bland annat en systematisering av uppföljnings- och sanktionsprocessen, analysgrupper samt analysdagar. När det gäller individuppföljningen pågår en utveckling och systematisering av uppföljningsarbetet som kommer fortsätta under 2020. Behov finns även av att utveckla nämndens kvalitetsmått och nyckeltal för att stärka kunskaperna om verksamheternas förutsättningar.

Själva uppföljningsplanen har sin egen modell för genomförande och uppföljning, och avrapporteras i särskild ordning till nämnden. Utöver uppföljningsplanen så avrapporteras halvårs- och årsrapport för uppdrags- och avtalsuppföljning till nämnden.

Redovisning av kontrollmoment

Utreda avtal- och ersättningssystemens effekter på förutsättningarna för en långsiktigt hållbar produktion av vård och omsorg och acceptera eller vidta åtgärder för att förändra.

Brist i avtal- och ersättningssystemens konstruktion riskerar skapa inlåsningseffekter och ge otillräckliga förutsättningar för kompetenshöjande insatser samt långsiktig utveckling i syfte att möta framtida utmaningar.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

- Vissa ska-krav i förfrågningsunderlagen LOV särskilt boende och hemvård samt ersättningen reviderades utifrån politisk viljeinriktning under hösten 2019.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett löpande under året och sammanställts efter höstens revidering av avtal och ersättning för LOV särskilt boende och LOV hemtjänst. Genomförd kontroll har visat på att avtals- och ersättningssystemen blivit mer hållbara. Kontrollmomentet är ej aktuellt i internkontrollplan 2020, utan ses fortsatt som en del av den löpande årliga verksamheten.

Redovisning av kontrollmoment

Förändringar i gällande lag- och regelverk, samt påverkan och åtgärder, ska informeras nämnden vid behov eller varje tertial.

Brister i kännedom om gällande regelverk riskerar leda till otillräcklig beredskap inför förändringar och brister i regelefterlevnad.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Genomförd kontroll

Kontroll har genomförts genom genomgång av 2019 års nämndärenden vid årsbokslut. Kontrollen visar på att nämnden fått löpande information under året om aktuella förändringar på nationell nivå som påverkar kommunen, ex. biståndsbedömt trygghetsboende, förenklat beslutsfattande vid hemtjänst samt effektiv och nära vård. Vissa av dessa lagförslag och utredningar har även i sin tur lett till utredningar för beslut i nämnden. Kontrollmomentet bedöms inte vara aktuellt i internkontrollplan 2020 utan implementerat som en integrerad del av ordinarie verksamhet.

Redovisning av kontrollmoment

Initiera ett internt arbete för att förbereda verksamheterna på ett införande av nya systemstöd för äldre nämndens verksamheter under 2019/20. Fortsätta det påbörjade arbetet med digitalisering av verksamheterna i syfte att hitta effektivare förhållnings- och arbetssätt

Brister i tydlighet kring styrningen av den digitala utvecklingen i kommunen riskerar leda till att it-mässiga, digitala och verksamhetsrelaterade förutsättningar saknas för att nämnden ska kunna dra tillräckliga fördelar av den pågående utvecklingen med fokus på hälsa, vård och omsorg.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd med mindre anmärkning

Åtgärder

- Tillse och följa upp att arbetet med implementering av det nya verksamhetssystem har adekvat kompetens och resurstilldelning (löpande och per årsbokslut)

Genomförd kontroll

Kontroll har skett genom intervju med äldreförvaltningens delprojektledare för införande av nytt systemstöd. Kontrollen visar att arbete initierats och förberedelser gjorts inför införandet, bland annat genom genomförande av risk- och konsekvensanalys och genom att tillsätta arbetsgrupper som arbetar löpande med frågan. Dock så behöver ytterligare insatser riktas för att säkerställa en tillräcklig resurstilldelning för projektets genomförande. Kontrollmomentet är därför omformulerat i internkontrollplan 2020 till ”Säkerställa adekvat tillsättning av resurser och kompetens”.

Kontroll har även skett genom uppföljning av avrapportering av nämndens innovationsarbete i verksamhetsplanen, samt uppföljning av nämndens innovationsstrategi. Kontrollen visar att nämnden genom innovationsstrategin, innovationsfonden och ett antal testprojekt/testbäddar stärkt förutsättningarna för att utveckla digitaliseringsarbetet men att arbetet behöver stärkas ytterligare under kommande år, kontrollmomentet ingår även i nämnden internkontrollplan 2020.

Redovisning av kontrollmoment

Verksamhetens totala nettokostnader mot budgettram

Risk att nämnden inte når ställda ekonomiska krav i budget och att planerade resurser inte räcker till för att täcka kostnaderna

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

Vidtagna åtgärder

- En systematisering av de månatliga avstämningarna till nämnd och inom förvaltningen.

Genomförd kontroll

Kontroll har genomförts genom intervju med avdelningschef på avdelningen på avtal och marknad. Kontrollen visar på att ett utvecklingsarbete har genomförts när det gäller de månatliga avstämningarna till nämnd och inom avdelningarna på förvaltningen.

Analys och eventuella åtgärder har redovisats till nämnden månatligen med en fördjupad rapport i samband med tertialuppföljningar och årsbokslut. Dessa avrapporteringar har lett till ökad medvetenhet om verksamhetens kostnader och ekonomiska utmaningar hos nämndens ledamöter, samt gett säkrare underlag för ekonomiska prioriteringar. Kontrollen har lett till åtgärder och stärkt beredskapen för ekonomiska risker. Äldrenämnden uppvisar även bättre ekonomiskt resultat innevarande år än föregående år.

Kontrollmomentet är inte aktuellt i kommande internkontrollplan. Risken kvarstår, men kontroll av verksamhetens totala nettokostnader mot budgettram bedöms inte längre aktuellt som kontrollmoment, utan efter vidtagna åtgärder som en del av den ordinarie verksamheten.

Redovisning av kontrollmoment

Analysera effekterna av den blandning av upphandlingsformer som nämnden har idag och vidta lämpliga åtgärder för att minska risken för nämnda konsekvenser.

Bristande rådighet och kontroll över omfattningen på etablering av verksamheter inom LOV (upphandlade särskilda boenden för äldre med fri etableringsrätt enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem).

Detta skapar risk för överskott av platser, vilket i sin tur kan leda till ökad efterfrågan och behovsglidning, ej önskad geografisk koncentration, samt att kommunen står med kostnader för icke belagda platser i egna eller LOU-upphandlade (lag (2016:1145) om offentlig upphandling) boenden då de inte kan beläggas.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

Vidtagna åtgärder

- Framtagande av bostads- och lokalförsörjningsplan för vård och omsorg av äldre (december 2019)
- Fördjupad samverkan med kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen i bostadsplaneringsprocessen, samt fördjupad dialog med fastighetsägare inom äldrenämndens ansvarsområde (löpande).

Genomförd kontroll

Kontroll har skett genom intervju med avdelningschef på avdelningen för avtal och marknad. Kontroll sker även månatligen genom sammanställning av statistik för platser i särskilt boende som visar utbud och behov av platser.

Effekterna av blandningen är väl kända och åtgärder har genomförts för att minska riskerna med denna.

Redovisning av kontrollmoment

Nämnden skapar förutsättningar för stärkt intern kontroll genom att avdelningsspecifika internkontrollplaner tas fram och används lokalt för prioritering av arbete och insatser.

Brister i den interna kontrollen kan leda till oordning, egenmäktigt förfarande, minskad måluppfyllelse och andra oegentligheter.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd med mindre anmärkning

Åtgärder

- Avdelningsspecifika risklistor har tagits fram under hösten 2019 och avdelningsspecifika internkontrollplaner kommer att tas fram under våren 2020.

Genomförd kontroll

Kontroll har genomförts av förvaltningens handläggare för intern kontroll. Arbete med framtagande avdelningsspecifika interkontrollplaner har försenats och förväntas ske under våren 2020. Däremot har avdelningsspecifika risklistor tagits fram under hösten 2019. Risklistorna har använts lokalt för prioritering av arbete och insatser och utgjort underlag till förvaltningsövergripande riskregister och nämndens internkontrollplan 2020.

Redovisning av kontrollmoment

Kännedom om regelverk

Risk att kännedomen om gällande regelverk kring oegentligheter, mutor och jäv inte är tillräcklig för att säkra efterlevnad och att brister kan leda till skada för person, verksamhet eller förtroende.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Genomförd kontroll

Kontroll har genomförts genom intervju med avdelningschefen på avdelningen för avtal och marknad. Enkät har gått ut till chefer och dialog i frågan sker löpande i förvaltningens ledningsgrupp och på APT.